تصوير ابو عبدالرحمن الكردي

کرێکار

ژانی مان

(شیعر)

ژانی مان

کـرێکـــار

چاپی دووەم

١٤١٨ك ــ ١٩٩٨ز

وبيتنا

ما نزن

محمد الشيبيبس

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

پێشکەشە

بە ئامەزرۆیانی شەهیدی لە هەرکوێ هەن .

❁ ❁ ❁

پێشەکی چاپی دووەم

پێش شانزە ساڵ لەمەوبەر چەند برایەکی دڵسۆز شیعرەکانی - کە لەساڵانی (١٩٨٠-١٩٨٢) نووسیبوومن - کۆکردەوەو لە دووتوێی تیانووسێکی جواندا پێشکەش بەخۆمی کردەوە ! لە ساڵی ١٩٨٢ شدا برایەك لەشاری پاوەی کوردستانی ئێران بە خەتێکی جوان نووسییەوەو ئامادەی چاپی کرد .. پاشان لەلایەن چەند برایەکی ترەوە کە زۆر نەمدەناسین بەچاپ گەیشتو (الحمدالله) لە هەردوو بەشی کوردستاندا بە خۆشحاڵییەوە قبووڵ کرا ...

هەر زوو نوسخەی لە بازارەکاندا نەما ..ئیتر منیش کەوتمە وولاتانی ترو دوای راپەڕینەکەش کاروباری سیاسیو بزاڤی رابوونی ئیسلامی -کە وەك بورغویەك لەخۆی پێچام - نەیهێشت بپەرژێمە سەر دیوانی کۆن .. بەشێکی نوێتری شیعریشم ئامادە کرد کە بەناوی (ژانی مان) دەوە لەچاپی بدەم بەڵام کارەساتەکەی ساڵی ١٩٩٣ ی بزووتنەوە کاتی ئەوەی لێسەندمەوەو بەکاری گرنگتری ململانێی مانەوە خەریك بووینەوە.. تا دەشهات داوای لەچاپدانەوەی (ژانی بوون) و(ژانی مان)یش زۆرتر دەبوو - تا ئیتر وام بەباش زانی هەردووکیان بنووسمەوەو پێکەوە چاپیان بکەم .. کەوا (الحمد لله) رێککەوت .

بەشی سێیەمی شیعرەکانیش کە لە دوای ساڵانی ١٩٩٣وەن ، ماون و -ان شاء الله - دەرفەتی چاپوبڵاوکردنەوە بۆ ئەوانیش دەڕەخسێ ..

هیوادارم خوێنەرانی بەڕێز دوای خوێندنەوەی ئەم کۆمەڵە شیعرانە هەڵیان سەنگێننو رەخنەکانیانم پێڕابگەیەننەوە .. خۆشحاڵ دەبم چونکە دەزانم هەرچەند کەموکوورتیشیان تێدابێ -کە زۆریشن- بەقەدەر ئەوان راستگۆییو دڵسۆزیان لەخۆگرتووە بۆ ئیسلامی رێبازو کوردی کەسی خۆمو کوردستانی وولاتی بێبەرژێنم ... ئازادتر بن .

کرێکار

سلێمانی (١٤١٨ك-١٩٩٨ز)

شیعرەکانم بۆ کێ دەوێ ؟

شیعرەکانم ....

ـ ئەگەر نەبوونە بەستەی کرێکارێك با خەلفەیەك وەك تەلاشە بەرد نقومی ژێر جەبلەیەکی ناوکاریان کات .

ـ با بەرد هەلّکەنێك ژێر تاوێرە بەردیان نیّو نووزەیان ببڕێت.

ـ ئەگەر نەبوونە (هۆر) جوتیارێك با خۆی بەگاسنەکەی ژێر گلّیان نێ .

ـ ئەگەر نەبوونە زەنگولّەی کاروانو قەتارچی با روویان وەك قۆرییەکەی رەش کرێن .

ـ ئەگەر نەبوونە سرودی قوتابییانی زانکۆ ، با زمانیان لە زیندانی ئاسایش (ئەمن) دا بقرتێنرێن .

ـ گەر نەبوونە قردێلەی ژێر سەرپۆشی خوشکێکی موسولّمان ، با بدرێنە دەست (سارتەر)ێ .

ـ گەر نەبوونە گڕو گالّی منالانی ئیسلام ، با بخرێنە بەر رمی هۆلاکۆ

ئاشتیخوازەکانی سەدەی بیستەم .

ـ ئەگەر نەبوونە سروودی موجاهیدانی ئیسلام ، با ژێر تانکی(ستالین)ەکان کەون لە ئەفغان وسوریاو عێراق و صۆمال .

ـ ئەگەر نەبوونە ئاهی کۆست کەوتووی بێ شوانی کورد ، با بدرێنە دەست نازم گوزارانی بەعس .

ـ گەر نەبوونە دەنگی بیلالی نەوەی نوێ ، با پەتی (ئومەییە) جاهیلییەکانیان بکرێتە مل . کە لە مێژووی نوێ و داهاتوودا لە (دار الندوة) کۆ دەبنەوە .

ـ ئەگەر وا نەبوون ، مەهێڵن لە هیچ چاپخانەیەکدا لەدایك بن ..

کرێکار / ١٩٨٣

شیعرەکانم

١٩٨٠/٧/٢٢ .....

شیعرەکانم سواڵکەرێ نین
خۆ وا فێر کەن ..
ماڵان بگەڕێن بۆ نانێ
یا وەك شاعیرانی (کوفر)
لەسەر هەموو سفرە و خوانێ
خۆیان تێر کەن ..
شیعرەکانم ، با بزانن
دەنگی هەموو چەوساوەکانی جیهانن
رەنجبەرێکن تا دوا تەمەن
خزمەتکاری رەش و رووتی
(شانەدەری) و(کەس نەزان)ن [١] ...
موسوڵمانن ، تا دوا تەمەن
ناڵەی (یاسر و سومەیەیە)ی [٢]
بێشوانیئەم سەردەمەن

❁ ❁ ❁

---

[١] شانەدەری و کەس نەزان دوو دێی هاوچەرخین کە پێیـان دەڵـێن (مجمـع سکنی) یەکەمیان لە سلێمانییە و دووەمیـان لە هەولێرە . ئەو کوردانەیان تێدا نیشتەجێ کران کە لە دێیەکانی سەر سنووری عێراق و ئێران گوێزرانەوە.

[٢] یاسرو سومەییە : یەکەمین و دووەمین شەهیدی ئیسلامن کە لە سەرەتای ئیسلامدا ، لە ژێر ئەشکەنجەو ئازاردا شەهید کران.

شیعرەکانم
بەیت و بالۆرەی شایەر نین
لە هەموو شایی و زەماوەند
ببنە مێشێ
بە دەم کڕنووش بردنەوە
بۆ شاباشێ
بچنە پێشێ
لە دەوری سەری دەوڵەمەند
کۆ ببنەوە ...
شیعرەکانم خوا پەرستن
هۆشیارن
وەك موسوڵمانی بە هەستن
گشت پیتەکانی ئاگرین
ئاگرێکی پڕ سۆز و قین
ئەڵێن ئێمەین هەتاکو هەین
قەت بۆ سامانی دونیایی
نە بۆ (فیرعەون) نە بۆ (نەمرود) [٣]
وەکو (زێڕە) [٤]
نابین بە سرود

❀ ❀ ❀

---

[٣] فیرعەون : پاشای میسز بوو لە سەردەمی سیدنا (موسا) دا (سەلامی لێ بێت) .
نەمرود : پاشای عێراق بوو لە سەردەمی سیدنا (ئیبراهیم) دا (سەلامی لێ بێت) .

[٤] مەبەست لە سروودی (سەرۆکمان زێڕە)یە کە بۆ صەدامی طاغوت دەوترا .

شیعرەکانم هەرزەیەکی کۆڵان گەڕ نین
بێ بڕوا نین
لە سوچێکی ئەم شارەدا
بۆ تێڕوانین
وەك پاسەوان
ئێشك بگرن
هەتا ئەمرن ...

❁ ❁ ❁

شیعرەکانم کاتێ لێرە سەر ئەبڕڕێن
جەرگ و دڵیان دەر ئەهێنرێن
شەهید دەبن
بەس نامرن
ئەوجا دەڕۆن .. لێرە دەڕۆن
دەچنە میسر.. دەچنە سوریا
دەچنە ئەفغان
لە جێیەکی (رۆژ هەڵات) ا
ستارئەگرن
لە هەرجێ بن ، کە دەگەنێ
وەك بارودخانەی سەفەری
دەبنە کودی
پڕ بارودی
ساچمە زەنێ ..
شارەزایەکی خوا ناسن
بۆیە خۆیان بە لاقەدی
موجاهیدێکی ئیسلاما هەڵ ئەواسن ...

بۆ چەوساوەکان

١٩٨٠/٧/٢٦ ...

چەوساوەکان
زەحمەت کێشە بێ ناوەکان
هێندەی شۆڕشتان پێ کرا
چەند مافی ڕەواتان خورا
ئەوەندەی لەم جیهانەدا
جۆگەی خوێنتان هەڵبەسترا
ئەوەندەی لەم ژیانەدا
ڕەنجتان برا
خۆشم ئەون ...

❁ ❁ ❁

چەوساوەکان
ئەی تینووە بێ ئاوەکان
بە قەد ژمارەی دڵۆپی
خوێنی بە ئارەق بووی گەشتان
کە لە تاویان هەتا بەیان
جینگڵە ئەدەن
خۆشم ئەون ...

❁ ❁ ❁

چەوساوەکان
شێخەڵە هەڵ پاچراوەکان

ئەوەندەی نوێڵی بەرد هەڵکەن تینی دەوێ
ئەوەندەی تەڵەزمە بەردو ژەنگ‌و گەچتان بەر ئەکەوێ
بەو ژمارەی پشتی سەپان لە تەمەنیا دائەنەوێ
لەوەش زیاتر
ئەوەندەی کە خواو پێغەمبەر
دەستی کرێکاریان خۆش ئەوێ
خۆشم ئەون ...

❁ ❁ ❁

چەوساوەکان
ئەی ئاسمانە هەساوەکان
کرێکاری دەست قڵیشاو
سەپانی بەر سووری هەتاو
کاروانی لە ماف بە جێماو
ئەی کۆڵ هەڵگری پشت چەماو
رەش و رووتی کۆیلە کراو
لە هەر کوێ هەن
ئەوەندەی خۆتان رەنج ئەدەن
خۆشم ئەون
کەس نەڵێ بۆ ؟
چونکە هەموو موسوڵمانی جیهان هەون ...

هەوێنی شیعرەکانم

١٩٨٠/١٢/١ ....

وەڵامە بۆ ئەوانەی لە هەوێنی شیعرەکانم دەپرسن

هەموو ئەوەی خۆشم ئەوێن
(ژان) و (شەهیدی) و (چەك) و (خوێن)
بۆ هەموو پارچە شیعرێکم
بۆ خۆیان دێن
بۆ مەیینیان دەبنە هەوێن ...
ئەو ووشانەی
هەر ئاه و ئۆف و ئازارن
هێمای (ژوار)ن
ژواری تلۆقی تەقیوی
لەپی دەستی کرێکارن

❀ ❀ ❀

ئەو ووشانەی
خۆزگە و عەزرەت و تامەزرۆن
خۆشەویستی (شەهیدی) ەو
هەڵقوڵاوی
گۆشت و خوێن و هەست و سۆن

❀ ❀ ❀

ئەو ووشانەی
(چەك) و هێز و بازوو وتینە
شیری دادە
هێمای قەلاچۆی (طاغووت)ی
سەر زەمینە

❀ ❀ ❀

ئەو ووشانەی
(خوێن) و کاسەی سەری ووردن
خەباتی رێن
دەبێ بڕژێن
دەبێ بڕوێن
مافی بوونە و دەبێ بدرێ
پێویستە وورد سەرنج بدا
ئەو کەسەی رێی (جیهاد) ئەگرێ .

ماڤی بوونی ئیسلام

١٩٨١/٦/١٣ ...

هێنانەوەی بوونی ئیسلام
ئارامگری گشت پێغەمبەرانی دەوێ
خۆڕاگرتن لە زیندانا
ژینی نێو قورئانی دەوێ ...
لە قورئانا
هێنانەوەی بوونی ئیسلام
رەنجی دەوێ
یەکەم هەنگاو هەتا ئەنجام
لیژنە لاشەی گەنجی دەوێ
لە قورئانا
هێنانەوەی بوونی ئیسلام
سووتی دەوێ
کۆمەڵێکی چاونەترسی
شوێن کەوتووی (طالوت) ی دەوێ [1]
لە قورئانا
هێنانەوەی بوونی ئیسلام
باوەڕی پتەوی دەوێ
کاری (نوح)ی بەردەوام و [2]

---

[1] طالوت : فەرماندەیەکی بەنی ئیسرائیلی بوو کە خوا کردبوویە فەرماندەی کۆمەڵیکی جولەکە داوایان کرد بۆ خوا جیهادیان لەسەر فەرز بکات ، تا سەرەنجام لەسەریان فەرز کرا .. پاشان ئەوی باوەڕ لاواز و دنیا وویست بوو ؛ پەشیمان بووەوە . تەنها ژمارەیەکی کەم مایەوە و چوونە گۆڕەپانی شەڕ و دژی (جالوت) . جا ئەو ژمارە کەمە خوا بە نەبەز و خوا وویست و چاونەترس و خۆگر باسی فەرموون . کە بە هۆی خۆگرتنیانەوە لە گۆڕەپانی جیهاد دا سەرکەوتن . (سورەتی البقرة /٢٤٦ -٢٥١)

هەوڵی رۆژ و شەوی دەویّ
راوەستاندنی خویّنی زام
لە قورئانا
پەروەردەی (موسەوی) دەویّ [٣]

❀ ❀ ❀

لە قورئانا
بوونی ئیسلام
هیّنانەوەو سەلماندن و چەسپاندنی
نرخی دەویّ
خوا وویستی و لە خۆ بوردنی
(ئەصحاب الاخدود) ی دەویّ [٤]
تا شایەتمان و ژانی لەش
ژانی پشتی هەزار بیلالی سپیو رەش [٥]
دەبنە سروود
گەر ریّگا سروودی دەویّ .

---

[٢] نوح پیّغەمبەر : سەلامی خوای لیّبیّت (٩٥٠)ساڵ شەوورۆژ بانگەوازی خواوویستی بلاّوکردەوە.

[٣] پەروەردەی موسەوی : مەبەست لەو پەروەردەیە کە وەك پەروەردە کردن و ژیانی سیدنا موسی بیّت . (سەلامیخوای لیّبیّت) ، بەو شیّوەیەی خوا لە سورەتانی طە و أعراف و القصص و النملو جیّی تردا باسی فەرمووە .

[٤] ئەصحاب الاخدود : ئەو خاوەن باوەڕانە بوون کە خوا لە سورەتی (البروج) دا باسی فەرموون کە هەر لەبەر ئەوەی خۆیان نەدا بەدەست دنیا وویستانەوە ، ئاگریّکی سامناکی گەورەیان بۆ کرایەوەو سوتیّنران .

[٥] بیلال : مەبەست لە بیلالی حەبەشییە . خوا لیّی رازی بیّت . کە یەکیّکە لە یارەکانی پیّغەمبەر (صلیالله علیه وسلم) کاتیّك کە موسوڵمان بوو ،،لە لایەن گەورە کافرەکانییەوە –چونکە ئەم موسوڵمان بوو– تووشی ئەشکەنجە و ئازاریّکی زۆر بوو . لە هاوینی گەرمای مەککەو قرچەی نیوەڕۆیدا رایان دەکیّشاو تاویّرە بەردی گەرمیان دەخستە سەر سنگی . ئەویش ویّردی سەر زمانی (أحد أحد) بوو ، کە دوژمن زۆر پیّی پەست دەبوو..

کەوو کورد

١٩٨٠/١١/٢٧ ....

ئەڵێن کەویش
وەك کورد نیشتەجێی چیایە
بەڵام دیارە ، هەڵبەت ئەویش
سنووری وڵاتی جیایە..
رەنگە شاپەڕی هەر باڵێ
(پاساپۆرت) بن
لە ژێر مۆری (لا نوافق) دا بناڵێ [1]
ئەگینا دەبوو جارێك بفڕن
سنووری دەسکردی ئێمە
یەك یەك بڕن
بچنە سەر لوتکەی (هیندکوش) [2]
تا بکەن پرسەی شەهیدی
(هێرات) و (غەزنێ)ی ئەفغانی
وەك لە (قەندیل) [3] لە (شنروێ) [4]
بە کوڵ گریان

---

[1] لا نوافق : مەبەست لە رازی نەبوونی رژێمی بەعسی بەغدایە لە سەر چوونە دەرەوەی وڵات .

[2] هیندکوش : زنجیرە چیایەکی ئەفغانستانە کە لوتکەی پامیری لێ جیا دەبێتەوە .

[3] قەندیل : چیایەکە لە پشت قەڵادزێی کوردستان/ عێراق کە لە ١٩٧٤/٤/٢٤ بۆمباباران کرا و(٣٥٤) کەسی تێدا شەهید بوو .

[4] شنروێ : چیایەکە لە پشت هەڵەبجە کە لە ٢٨/٤/ ١٩٧٤ بۆمباباران کرا و زۆر بێ تاوانی تێدا بریندار و شەهید بوو .

بۆ شەهیدانی (هەڵەبجە) و (قەڵادزێ)
خۆ هەردوکلا چارەنووسی
کەوتبووە ژێر
مرۆڤ وویستی سۆخۆی رووسی !! [٥]

❁ ❁ ❁

بەڵێ کەویش
وەك زۆر سەرکردەی کورد وایە
ئەڵێن گوایە
زۆر لە مێژەوەیە ئەویش
(بەستە) ی
کوێستانی بەفرین و کزەی بایە
هەردووکیان پێکەوە ژیاون
پەروەردەی یەك هەواو ئاون
بەڵام هەی داخ
ئاخۆ دەبێ
کامیان رێگای خیانەتیان
فێری ئەوی تر کردبێ ؟!
هەر کە هێلانەکەی رما
وەك شاری کورد
بوو بە سیخوڕ .. خێری نەما
ئەمیش لە قەفەزی حزبێکدا
بۆ دوژمنی خۆ بوو بە پرد !!

---

[٥] سۆخۆی : فڕۆکەیەکی جەنگی رووسیە .

وانەكانى مێژوو

.... ١٩٨٠/٦/٢٤

لە وانەكانى مێژوا
مامۆستاكەم زۆر جار ئەیووت
پێش هەزار و سێ سەد ساڵێ
كاتێ عەرەب
لە نیوە دورگەوە بزووت
وەك باڵدارى تیژڕەو فڕى
وەك لافاوێ
بەربەستى پێشى راماڵێ
هات ، تەخت و تاراجى (كیسرا)ى
لە كوردستان پێچایەوە..
دەستى زۆردارانى بڕى
ئینجا ئاینى ئیسلامى
بۆ كورد هێناوە كایەوە ..
مێژوو ئەڵێ :
ئەو عەرەبەى كە هاتبوو
راستە ئەڵێن
چەك لە دەست بوو
بەڵام خۆ ئەو خواپەرست بوو
تەنها ئیسلامى مەبەست بوو
قورئان لە دەستیا خەڵات بوو

بۆیە لە ناو گەلی کوردا
هەر مایەوە
وەك برایەك ژیا .. هەتا
لە ناویانا توایەوە

❀ ❀ ❀

پێش لێدانی زەنگی پشوو
دوا هاتنی وانەی مێژوو
جارێك ووتم : ئەدی ئەمڕۆ ؟
ووتی : ووس بە !
پاشان بە گوێما چرپانی :
ووتی رۆڵە
تۆی کەم تەمەن
کوا ئەزانی چۆن و بۆچی
مێژووی ئیسلام (تەعریب) ئەکەن ؟
من بیرم دێ
ئاگام لێیە
ئەمڕۆ عەرەب
کە بۆ ئەم کوردستانە دێ
بێقورئانەو
چەکی تازەی رووسی پێیە
چونکە هەموو
وایان پێ رادەگەێنن ..
ئەورووپی پەروەردەی کردوون

تا نەخشەی وان راپەڕێنن ..
من بۆ خۆم مامۆستای مێژوم
ئەزانم ئەمانە چۆنن ..
تەنها زمانیان جودایە
ئەگینا هەر
ئیمپریالیزمەکەی کۆنن ..
وتم ئێستاکە دڵنیام
ئەمەی دێ بۆ داگیر کردن
دوژمنێکی دڕندەیە
دژ بە کوردە و دژ بە ئیسلام
بیستومە چۆن مزگەوتەکان ئەڕوخێنن ..
لە (گەلاڵێ) لە (قامیشلی) [1]
قورئانەکان ئەسوتێنن ..
وتی کوڕم ، قسەی تۆیە
بەلاّم رۆڵە چاوساغی وان
بزانە کرمی ناوخۆیە ..
هەڤاڵی کوردی ئەمڕۆیە ..
ئێستاکەش هەن
ئەڵێن بۆ کورد تێ ئەکۆشن
بەلاّم رۆڵە دڵنیا بە

---

[1] گەلاڵی: دێیەکە سەر بە ناوچەی ماوەت / سلێمانی .
قامیشلی : شارێکی کورد نشینی سوریایە کە بەعسی سوری و بەعسی عێراقی قورئانەکانیان تێدا سوتاندن .

ئەوانیش وان
کورد و هەستیان گەلێك دوورن
گشت (بابراك)ی ئەفغانین [٢]
جاشی سوورن
لە ئێستاوە بنکەی سەربازی ساز ئەکەن
هەر داهاتوو ئەیسەلمێنێ
کە ئەمانەش
هەر وەکو پێرەکەی دوێنێ
لەویش زیاتر کورد فرۆشن
جا ئەبینی نەوەك مزگەوت بڕوخێنن
وەکو مۆسکۆ ، وەکو سۆماڵ [٣]
نەك هەر قورئان
موسوڵمانی مەلۆ کراوی وەك شارا
لە گۆڕەپانێکی شارا
ئەسوتێنن .

---

[٢] بابراك کارمل: سەرۆك کۆماری ئەفغانستان بوو کە ساڵی 1980بە پشتیوانی سوپای سووری رووسی کۆدەتایەکی کۆمۆنیستی کرد بەسەر سەرۆکێکی تری کۆمۆنیستیدا کە (حفیظ اللە امین) بوو .

[٣] لە مۆسکۆ لە گۆڕەپانی سوور لە ساڵانی ١٩٢٨ بە دواوە قورئانەکانیان کۆ ئەکردەوەو ئەیان سووتاندن و قورئان خوێن و مەلا و موفتییەکانیان – دوای دوور خستنەوەیان – بە برسێتی دەکوشت . لە (صۆماڵ)یش لە مانگی ١٩٧٥/٥ محمد سیاد بەری سەرۆکی کۆمار و سکرتێری پارتی سۆشیالیستی حوکمڕان فەرمانی دا پێنج زانای ئیسلامیان لە ناوەڕاستی شاری مەقادیشۆی پایتەختدا سووتاند ، لەبەر ئەوەی بڕیارێکی سەرۆکیان سووتاند کە لە میراتدا پێچەوانەی ئیسلام دەری کرد بوو!!

موسەیلەمەی کورد [1]

... ١٩٨٠/٦/١٣

کە شەقامەکان تەسك ئەبن
کەس ناوێرێ لە حەق بدوێ ..
کاتێ راستی ئەنرێتە بن
گشت خەڵکی زمانیان ئەسوێ ..
هەر موسەیلەمەی رووسین و
بەرگی کوردی ئەکەنە بەر
کلێتەی سپاتی مەرەز
ئەکەنە سەر
هەر یەك لای خۆی دینێکی نوێ
بۆ (ئازادی) !
ئەم میللەتە دێنێتە دەر
بۆ سەرنج راکێشانی گەل
سرودی کوردی ئەخوێنن ..
لە ژێرەوەش بۆ پارە و پول
لە رۆژنامە و لە گۆڤارا
لە سەر مینبەر
شادە بە شانی کوفر دێنن ..
بێ شەرمانە بە ئاشکرا
لە ژێر گوڵینکەی کلێتە و

---

[1] موسەیلەمە : موسەیلەمەی کەززابی یەمەنی‌یە کە دوای کۆچی دوایی کردنی پێغەمبەر ـ صلی‌الله علیه وسلم ـ پروپاگەندەی پێغەمبەرایەتی بۆ خۆی دەکرد .

سێبەری ریشوەی مێزەرا
خوێن و مافی ملیۆنەها رووت و رەجاڵ
ئەنێنە چاڵ ..
بەڵام موسوڵمان ئەزانێ
بڵێ ئێوە
گەرچی بە رواڵەت سەرکردەن
بەڵام هەموو موسەیلەمەن
هەموو پێغەمبەری درۆن
خۆرەی ناوخۆن
وەك ئەژدیهان ، پێوە ئەدەن
وەك زەروون
خوێنی گەل ئەخۆن
ئەتانەوێ
کوردی بێ شوانی چاوەڕێ
لە رێبازی ئیسلام لادەن
بیانخەنە سەر تووله رێ !
بەڵام خۆ دوێ
(گەلێ کەس هاتن بوون بە شوان
بوون بە شوانی مێگەل و ران
چون بە دڵسۆزی نەیلەوەڕان
دای بە گورگ ، دای بە قڕان) [٢]
ئێستاکەش کورد
دڵنیایە ئێوەش هەر وان .

---

[٢] ئەم چوار دێرە هی شاعیرێکی ترن ، خوازراون .

کوردایەتی و درۆ کردن

١٩٨١/٦/١٥ ....

تینوو تا ووشك بێ گەرووی
شێتی ئاوە
بۆیە هەتا تینی ماوە
هەر دەگەڕێ و وێڵە لە دووی
خەیاڵی ئاویش جار بە جار
لە مێشکیدا
وێنەی دەریاو روبار ئەکا ..
ئەوجا لە خۆشی و عەزرەتا
خۆی تێ داوێ
بەڵام چونکە درۆیەك بوو
سەرەڕای تینوو بوونی خۆی
سەرەڕای ماندوو بوونی خۆی
هەست بە ئێش و ئازار ئەکا ..
هەتا ئێستاش ئازادی کورد
هەر خەیاڵە
درۆیە ، قسەی بەتاڵە
کوردایەتیش .. گڕوگاڵە
جەردەیی‌یە ، تالآنی‌یە ، رێ گرتنە
هەوەس پەرستی بێ هیوای
(مراهق)ی هەژدە ساڵە
خوێنی کورد وا بوو بە دەریا

بەردەوام ئاوەڕێژ ئەکا ..
چونکە هەریەك بە شێوەیەك
جووراوی وڵاتانی تر کاوێژ ئەکا ..

❀ ❀ ❀

ئەڵێن ئەگەر ڕۆژ بگیرێ
تاریکی دێ
بەسەر ئاوایی شار و دێ
لە کوێ ترووسکەی ئاگرێ
دەربکەوێ
خەڵکی ناچار
دەڕۆن و روو دەکەنە وێ ..
کاتێ کوردیش
خۆری ئیسلامی خۆی گیرا
بۆ بینین و چار کردنی
برینی کوردی رەش و رووت
رێی ئاگری شەیتان گیرا
چونکە ئاگر هەر ئاگرە
(بوون)ی کورد بوو بە قەرەبرووت
چونکە (ئیلیاف) [1]
کوردایەتی
درایە دەست

---

[1] ئی ری ئیلیاف : ئەندامی کنێست (پەرلەمان)ی ئیسرائیلە ، کە لە ماوەیەکدا ئاڵقەی پەیوەستی شۆڕشی کورد و ئیسرائیل بوو !

ئەویش لە (کنێست)ی جووا
برینی کورد سارێژ ئەکا ..

❋ ❋ ❋

کە فێڵ و دووڕوویی و درۆ
بۆ هیوای خۆدەرخستن و سەرکردەیی
دەبن بە هۆ
ئازادی و شۆڕشی بە تین
دەبنە شتێکی ئاسایی
کوردایەتیش
وەك كێشەی وونی فەلەستین
دەبێتە سەرچۆپی شایی
بۆیە ئەمڕۆ لە ناو کوردا
کارل مارکس ، وا خەریکە [٢]
کوردایەتی راوێژ ئەکا ..
(ماو) [٣] (ستالین) [٤] (ئەنوەر خۆجە) [٥]
بەرماڵی پێیە و نوێژ ئەکا .

---

[٢] کارل مارکس : دامەزرێنەری کۆمۆنیزمە ، لە ساڵی ١٨١٨ز لە ئەڵمانیا لەدایك بووە و لە ١٨٧٣د ا لە بەریتانیا مردووە و بڕوای وایە کە پرۆلیتاری وڵات و نەتەوەی تایبەتی نییە .

[٣] ماو تسی تۆنگ : سەرکردەی شۆڕشی کۆمۆنیزمی چین بوو لە شۆڕشە رۆشنبیرییەکەی خۆیدا حەڤدە ملیۆن موسوڵمان کوژرا .

[٤] ستالین : نازناوی (جۆزیف فیساریۆنۆفیچ دزوجاشفیلی) یە کە لینین پاش شۆڕشی ئۆکتۆبەری رووسیا پێی بەخشی . ستالین بە مانای مرۆڤێکی پۆڵایین . دڵڕەقترین و ستەمکارترین حاکمی روسیا بوو .

[٥] ئەنوەر خۆجە : سەرۆکی شۆڕشی کۆمۆنیزمی ئەلبانیا بوو . لە ماوەی یەکەمی حوکمیدا (٢١٦٩) مزگەوتی روخاند !

نەورۆز

١٩٨٣/٣/٢١ ....

دەڵێن نەورۆز
بەسەرهاتی روداوێکی رابوردووە
باسی پێکهاتنی بوونی
مێژووی گەلێکی زیندووە
بۆ مانەوەی سایەی (زوحاك)
مێشك پڕا
خوێنی هەزاران کورد رژا
ئەوجا کاتێ کە خوێنی وان
بوو بە (ورمێ)
بوو بە (سیروان) و بوو بە (وان) [1]
کاوە زمانی (بوون)ی پڕا
پاشان بۆ خاك
بە درێژی سالانی مێژوو
هەزاران کاسە سەری کورد
وورد و خاش بوو
تا بوو بە خاك
بوو بە چیا ، بوو بە (هەڵگورد) !
کەچی ئەمڕۆ

---

[1] ورمێ : دەریاچەیەکە لە کوردستانی ئێران . سیروان : روبارێکە لە کوردستانی عێراق . وان : دەریاچەیەکە لە کوردستانی تورکیا .

هەزار (قەندیل) هەزار (گمۆ) [٢]
هاتوونە دی!!
دەزانن چۆن ؟ دەزانن بۆ ؟
چونکە لە ناو گەلی کوردا
سەدان زوحاك ئەژی !
جا کەوا بوو
لەدایك بوونی (نوێ)ی کاوە
هێشتا سەدان سەدەی ماوە !!

❁ ❁ ❁

گەلی مردوو
چیتان دەوێ ؟
هێنانەوەی ئابڕووی تکاو؟
یا سەربەستی رای بزر بوو ؟
یا مافی ژینی چێنراو
کە سەوز نەبوو ؟
گەلی تاساوی مەست و سڕ .
تەمی ئاهی ژانی ئێوە
وەك پەڵە هەوری خەست و چڕ
زۆر جار گرتی رووی ئاسمان
زۆر جار سەریان بە یەکدا گرت
کۆ بوونەوە
بەڵام بێ بروسکەی خوایی

---

(٢) هەڵگورد ، قەندیل ، گمۆ : سێ چیان لە کوردستانی عێراق .

هەرچەند دانیان بە خۆدا گرت
ڕەوینەوە ..
چونکە بێ نرخە هەورو تەم
مادام نابێ بە لافاوێ
لە نێو خۆتان
هەڵکێشێ ریشاڵی ستەم ..

هەستانی شەو (قیام اللیل)

١٩٨٠/٦/١٣ ....

خوای میهرەبان
ئاگات لێیە ..
لەو کاتانەی نیوە شەوە و
خەڵکی ئەنوێ
هەر برایە دوور لە خەوە و
قورئانی پیرۆزی پێیە ..
هەتا بەیان
بە دەنگی زوڵاڵ پڕ لە گریان
تیا ئەخوێنێ
دار و بەرد ومردووەکانیش
کڕن ، بۆیان شل کردووە گوێ ..
هەردەم لە سوجدە سەر لە نوێ
ناوچەوانی دە جار ، بیست جار
لە خاك ئەخشێ ..
بەرزترین ئەندامێتی ، دێتە سەر خاك ..
هێمن دڵپاك
لەگەڵ خوای خۆی پەروەردگار
بە ئەدەب ئەدوێ
تا بە ڕەحمەت شەهید بوونی پێ ببەخشێ
هەتا سەربەرز تر بمرێ
بەڵکو لەگەڵ
پێغەمبەر و شەهیدانا
حەشر بکرێ ..

منی بەندە

١٩٨٠/٦/٢٨ ....

ئەی خوای مەزن و بەخشندە
ئاگاداری
کە چۆن دڵی منی بەندە
هەر وەکو شەوێکی تاریک
ڕەش بووە بە تاوانکاری
بەڵام بە قەد ئاتاجی خۆم
بە قەدەر هەرچی زیندووە
هیوام ماوە
پەیوەستی بەندەیەتیشم نەپساندوە
لە ترسی زۆر کەمی تێشوو
هیوام ماوە
بە قەد بەزەیی تۆی زیندوو
گەرچی دڵی منی بەندە
بە قەد دەزویەکی باریک
بە خۆشەویستی تۆوە بەندە..
ئەمەش بەسمە
چون دڵنیام
لە ڕۆژی خۆی فریا ڕەسمە
بە (هارون) و (موسا)ت فەرموو
کە بۆ لای (فیرعەون)ت ناردن

ئاگادار بن
ئەو فیرعەونەی لە ستەمکاری دانا بوو
پەنا بە تۆ خۆشی لە جێی تۆ دانا بوو
نەبادا دڵی بشکێنن .
ئاگادار بن
(بە زمانی خۆش بیدوێنن
تا یاد بکات و بترسێ) [1]
ئەی ئیتر چۆن ئەبێ کەسێ
وەك من کە تۆ پەرستی
بوو بێتە هۆش و هەستی
چۆن ئەفەرمووی بیهێنن
بەو دۆزەخەی
ساڵەهای ساڵە کڵپەی دێ
بیسوتێنن ..

[1] مانای ئەو ئایەتەیە ○ فقولا له قولا لينا لعله يتذكر او يخشى ☆ طه ٤٤

بۆ خوشکێکی سەرپۆش بەسەر

١٩٨١/١/٢١ ....

پێشکەشە بەو خوشکانەی سەرپۆشەکانیان بەربەرەکانێی نەفامی نوێ ئەکەن و وەک چیا لە روویدا راوەستاون و نابزوێن ..
پێشکەشــە بە خوشکە پاڵەوان (خوشکــە گێلاس ـــ دایــکــی بیـــــــلال) و (مهرەبان) و (مهاباد)ی خوشکم ..

بەڵێ خوشکم
منیش و تۆش
تووشی گێژاوی کوفر بووین
تیا بزر بووین
لێك دابڕاین ، لە یەکتر بووین
هەردوو وەکو مەستی بێ هۆش
یەکتری ناناسینەوە
چونکە ماندووین
بە دەست شەپۆلی ژینەوەم
دیاردەی ئیسلامیمان نەما
لای من ریش و لای تۆ سەرپۆش ..

❀ ❀ ❀

بەڵێ خوشکم
دەزانم تۆش وەکو منی
بگرە زیاتر
بەندی زنجیری دوژمنی
بەڵام خوشکە
ئەمە ئیسلامە ووریا بە
تا دڵ لە کوفر داخورپێ
دڵنیا بە
توند تر دەبێ
کۆتی بیرو زنجیری پێ ..
تا نەگۆڕێین
نەڵێین (بیلال) و (زەنیرە) ین [١] ..
هەتا مردن
مت بووی ئەو کۆت و زنجیرەین ..

❀ ❀ ❀

بەڵێ خوشکی سەرپۆش بەسەر
تۆ زۆر تینت کەوتۆتە سەر

---

[١] بیلال : بیلالی حەبەشییە . (زەنیرە)ش ئافرەتێکی کۆیلەی موسوڵمان بوو کە کافرەکان لە ژێر ئەشکەنجەدا هەردوو چاویان کوێر کرد ! ئەبوو بەکری صدیق . خوا لێی رازی بێت . کڕییەوە و رزگاری کرد .

موسوڵمانی ئەم سەردەمەی
تۆ خواپەرستی ، سومەی‌یەی [2]
با بارانی تانە و تەشەر بتروێنێ
چاك بزانە
نەفامی زۆرت بۆ دێنێ
کەسێ نابێ ژینت بکرێ ..
سبەی شیری ئەبوو جەهلیش [3]
وورگت ئەدرێ ..
گیانی پاکی نەمری تۆش
وەك سومەی‌یە
وەکو گیانی خوشکە (بەنان) [4]
بەرە و باوەشی خوا ئەفرێ ..

❁ ❁ ❁

---

[2] سومەی‌یە: خێزانی یاسر کە بووە یەکەمین شەهید لە ئیسلامدا . ئەبوو جەهل لە کاتی ئەشکەنجەدانیدا شمشێرێکی کرد بە سکی‌دا و کوشتی و بووە یەکەمین شەهیدی ئیسلام .

[3] ئەبوو جەهل : عەمری کوڕی حەکەمە و پێغەمبەر . صلی‌الله علیه وسلم . ئەیفەرموو : ئەبوو جەهل فیرعەونی ئەم ئوممەتەیە . لە بەدردا کوژرا .

[4] بەنان : کچی زانای موسوڵمانی سوریا (علی طنطاوی) وخێزانی مامۆستا (عصام العطار) بوو لە شاری ئاخن لە ئەڵمانیا بە دەستی سێ درندەی موخابەراتی سوریایی لە ماڵەکەی خۆیدا تیرۆر کرا .

بەڵێ تا تۆ (نوسەیبە) بی [٥]
ئەمە ڕێتە ..
هەتا تۆ (خەنسای) دایك بی [٦]
ئیسلام زیاتر هیوای پێتە ..
ئەوجا پاداشتی خوات دەبێ و
لە دنیاشا
پەڕەی دڵی ئێمە جێتە ..
هەمووش بە یەك دەنگ پێت ئەڵێین
مافی خۆتە .. پیرۆزت بێ
بەهەشتی خوا لە ژێر پێتە [٧] ..

[٥] نوسەیبەی کچی کەعب : یەکێکە لە ئافرەتە صەحابییەکانی پێغەمبەر (صلی‌الله علیه وسلم) کە لە غەزای ئوحود دا بە شمشێر بەرگری لە پێغەمبەر دەکرد .

[٦] خەنساء : ناوی (توماضری کچی حارث)ە . ئافرەتە صەحابی پێغەمبەر بوو . صلی‌الله علیه وسلم . لە جەنگی قادسیەدا چوار کوڕی شەهید بوو .

[٧] پێغەمبەر . صلی‌الله علیه وسلم . بە صەحابی‌یەکی دەربارەی دایکی فەرمووی : خزمەتی کە . بەڕاستی بەهەشت وا لە ژێر پێ ی دا .

پاڵەوان (حسب النبی)[1]

....١٩٨٠/٦/١١

ڕۆژی ڕەشی ناسری بوو
کاتێ میسر
بەرگی بەری‌پۆشاکێکی ئاگری بوو
دەوری (قەلعە)ش، (باستیل)ێ بوو[2]
تینووی خوێنی گشت دیلێ بوو
وەکو هەژدە هەزاری تر[3]
ئەمیشیان گرت ڕاپێچ کرا
بە ڕاکێشان
بۆ زیندانی قەلعە برا
دوای هەڵواسین چەندەها جار
کە خوێن لە گیانی بێ وەستان

---

[1] حسب النبی خیرالدین : کرێکارێکی کارگەی ڕستن و چنین بوو لە شاری المحلە الکبری لە میسر . نەخوێنەوار بوو بەڵام شەرمی موسوڵمانی و پتەوی عەقیدە ئیسلامی‌یەکەی کردبوویانە مامۆستای برایانی موسوڵمان . وەك جابر رزق ئەڵێت : کاتێك حسب النبی سزا ئەدرا . پێیان ئەوت ئیعتیراف بکە لەسەر ئەو کەسانەی تەنزیمیان کردوویت . ئەویش لە وەڵاما ئەیوت : ئێوە گرگنی مۆمینن (انتم اقزام من شموع) چۆن من دڵم دێت برایەکی موسوڵمانی خۆم کە منی هێناوە بۆ ئەم خێرە ڕایکێشمە ئەم ئەشکەنجە و ئازارەوە .

[2] قەلعە : یەکێك بوو لە زیندانەکانی میسری ناسری .. باستیل : زیندانی گەورەی فەرەنسا بوو . شۆڕشگێڕەکانی فەرەنسا ڕماندیان .

[3] جمال عبدالناصر خۆی لە لینینگراد ووتی کە لە یەك ڕۆژدا هەژدە هەزار کەس لە اخوان المسلمین گیراون .

زەنگوڵ زەنگوڵ ئەهاتە خوار
رووی تێ کردن :
کە من نزام
لە سوجدەی نوێژی شەوانا
گشت جار تکام
لەگەڵ صەبای صاڵحانا [٤]
شەهادەت بێ
چۆن ئەتوانن
ئێوەی دوژمن
ئێوەی دڕندە ، دڵڕەق ، زۆردار
کە بە لێدان هەوڵ ئەدەن
ئامێری ئەشکەنجەو ئازار
ئەما ئەتان خستبێتە کار
کەچی هێشتا دەسەوسانن
ئەتان توانی و ناشتوانن
ئیعتیرافێکم پێ بکەن

❀ ❀ ❀

شەرم بکەن
ئێوەی دوژمن
بە گشت شێوە ئەتان توانی
ئیرادەی ئیسلامەتی من نەرم بکەن
چۆن ئەتوانن
ئێوەی دوژمن
ئێوەی گرگن

---

[٤] صەبای صاڵحان :مەبەست لە بەری بەیانیانە .

گرگن لە مۆم
کە تائێستا نەتان توانی
کەرسەکێکی قەڵای باوەڕم وورد بکەن
ناشتوانن هەتاکو هەن
رازێکم پێ بدرکێنن
ئیتر بۆچی هەوڵ ئەدەن
بەردی بناغەی قەڵاکە بڕوخێنن
باوەڕی دامەزرازی دڵ دەربهێنن .
من خۆم ووتم :
هەموو نزام
لە سوجدەی نوێژی شەوانا
گشت جار تکام
لەگەڵ صەبای صاڵحانا
شەهادەت بوو .
کەوا بوو زۆر گەوجێتییە
بێ مێشکییە
من بە مردن بترسێنن
ئێستاکەش من
رەنجی ئێوەم وەها دێتە خەیاڵێ
وەك گامێشێ
کە گوێ نەدا بە هیچ ئازار و ئێشێ
بە قۆچ لە ئەهرامەکان دا (٥)
بەو هیوایەی رایانماڵێ ..

---

(٥) ئەهرام : بریتییە لەو کۆشکە بڵند و گەورانەی فیرعەونەکانی میسر دروستیان کردووە و ئێستاش وەك خۆیان ماون .

مەروان حەدید [1]

١٩٨١/٤/٢٧ ....

دەزانن بۆ مەروان حەدید
پەت ئاڵێنرا لە گەردنی ؟
چونکە پڕ بە دەمی دەیووت :
بۆ سەندنی
مافی خوراوی رەشورووت
(با گویم لە دەنگی فیشەك بێ
با دەستان مەشجەبی چەك بێ) [2]

❁ ❁ ❁

لە بیرتانە پێی دەووتن :
لە رێبازی خەبات کردن
قۆناغ نییە
موسوڵمان پێی بڵێ سرەوتن
مەگەر مردن ..
بیرتانە دەیووت کە دەڵێن

---

[1] مەروان خالد حەدید : دامەزرێنەری کۆمەڵی (الطليعة المقاتِلة للإخوان المسلمين) ی سووریایە . ساڵی ١٩٣٨ ز لە شاری سەربڕاوی (حەماە) ی سوری لە دایك بووە . هەڵگری بڕوانامەی کۆلیژی کشت و کاڵی قاهیرە و کۆلیژی ئاداب بەشی فەلسەفەی دیمەشق بوو . ساڵی ١٩٧٠ شەهید کرا . دوای ئەوە سەرەنجامی سزاو ئازاردانی لە ناو ژووری پڕ ئاوی بە کارەبا کراودا . گۆشتی پاژنە پێکانی لێ بوونەوە و نینۆکەکانی هەڵ کێشران و زیاتر لە(٣٠) سی کیلۆگرامی کێشی لە زیندانا کەم بوودوە .

[2] دەقی قسەی خۆیەتی : (إذا أردتم نصر الإسلام فسمعوني صوت الرصاص) .

ڕێبازی خواییمان دەوێ
هەم سەلماندنی بوونی خۆ
هەم ئیسلام دەبێ سەرکەوێ
با گوێم لە دەنگی فیشەك بێ
با دەستان مەشجەبی چەك بێ ..

❀ ❀ ❀

لەبیرتانە بۆچی دەیووت :
براینە
ئارامی مەردی زیندانی
لەسەر سزاو ئازار دانی
کۆتا پلەی نەبەزینە..
بەڵام خۆگرتنی (سەربەست)!
لەسەر ئەشکەنجەی زەلیلی
لەسەر نۆشی تاڵی دیلی
لە عەقیدە دابەزینە ..
لەسەر ستەم خۆ مت کردن
شێوازێکی خۆکوشتنە
گەرچی سەرزارەکی ژینە ..
دە تا مردن
بۆ پاراستنی ئەم دینە
با گوێم لە دەنگی فیشەك بێ
با دەستان مەشجەبی چەك بێ ..

❀ ❀ ❀

براكانم
وەك بزانم
هەموو ئەوەتان لە بیرە
کاتێ دەیووت :
(يطربنى بأنغام رصاص
ينعشنى فما أحلى عبيره)[3] .

ئێوەش هەموو دەبێ وا بن
چونکە فیشەك
کلیلی کۆت و زنجیرە ..
بۆن و تۆز و خۆڵ و باروت
وەکو زیندان
ئەویش مایەی گەشەی بیرە
خۆ بەهەشتیش
گشت دڵنیاین
وا لەبەر سێبەری (شیر)ە[4]
دە تا ئەو کاتەی لە دنیاین
با گوێم لە دەنگی فیشەك بێ
با دەستان مەشجەبی چەك بێ ..

[3] لە قەصیدەی (المقاتل المسلم) ی خۆی وەرگیراوە .
[4] پێغەمبەر (صلى‌الله عليه وسلم) دەفەرموێ : (اعلموا ان الجنة تحت ظلال السيوف) .

ئەی پێغەمبەر ﷺ

١٢/ربیع ١ / ١٤٠٠ ك ١٠/٢/١٩٨٠ز

پێشکەشە بە یادی ١٤٥٣ ساڵەی جەژنی لەدایك بوونی (محمد)ی پێشەوامان (صلی‌الله علیه وسلم) .

ئەی موحەممەد
ئەی نێرراوی خوایەتی
پێغەمبەری مەردایەتی
لە یادی لە دایك بوونتا
ئەی پێغەمبەر
هەتا ئەبەد
هەزارەها .. ملیۆنەها
درود و سڵاوی خوات لەسەر ..

❁ ❁ ❁

ئەی پێغەمبەر
ئەی خواپەرستی دادپەروەر
ئەی ئەو کەسەی وا زوو توانی
سەرباز و شوێ کەوتوانی
بە رێبازی ئەم پەیامە
بە بانگەوازی پیرۆزی ئەم ئیسلامە

دڵنەرمانە پەروەردەکا
وەك نموونەیەکی قورئانی

❁ ❁ ❁

ئەی پێغەمبەر
رێ پیشاندەری کۆڵ نەدەر
ئەی ئاشتیخوازی مرۆڤ وویست
ئەی ئەو کەسەی
وەك نموونەیەکی خوا پەرست
لەو جێگایەی ستەم ئەکرا
کە مافی چەوساوەکان ئەخورا
کە هاواری رەش پێستەکان سزا ئەدرا
کاتێ قەرزار
مۆری کۆیلەیی پیا ئەنرا
کاتێ هەژار
بە زۆرە ملی رەنجی ئەبرا
لەو کاتەدا
لە رەهێڵەی شەوی کوفرا
ناڵەی هەزار هەژارت بیست.

❁ ❁ ❁

ئەی پێغەمبەر
نموونەی خواناسی رەنجدەر
سەرکردەکەم
فەرماندەکەم

ڕۆژانی ڕەشی جاهیلی وا هاتەوە
خەڵاتەکەت
کە جێگیری دڵ و دەروون بوو ..
قورئانەکەت
کە کانیاوی سازگاری
ڕێبواری دەشتی بێرۆن بوو
لە دڵی هەر یاوەرێکا
ببووە بڵێسەی ئاگرێ
گشت کەس ئەیووت
وا بڕوا زەمین دائەگرێ
کەچی ئەمڕۆ
چونکە دوورین
لە ڕاستی ڕێبازەکەی تۆ
باوەڕی زۆربەی موسوڵمان
وەك ژیلەمۆ
چاوەڕوانە کەسێ فووی پێدا کاتەوە
بەڵێ ئەمڕۆ
ئەمڕۆ لەسەدەی بیستەما
نەك ئەوەندەی لە دەروونا
کاری نەما
لە تاقی مزگەوتەکانی
(شاناخسێ) و (سەفرە)و (زەروون)ا [1]

---

[1] شاناخسێ : دێیەکە سەر بە ناوچەی سیوەیل سلێمانی .

خۆڵەمێشەو
کەسێ نی‌یە کۆی کاتەوە ...

❀ ❀ ❀

ئەی پێغەمبەر
نێرراوی خوایی مژدەدەر
ئەی رابەری پەیامەکەم
پێغەمبەری ئیسلامەکەم
من دەنگێکم بیستراوم
لە دوورەوە
دەنگێکم دێم
لە وڵاتی سەد سنوورەوە
گوێم لێ بگرە
رۆژ ژمێرەکەم ئەخوێنمەوە ..
هەواڵەکان
دوو جار ، سێ جار ئەڵێمەوە ..

❀ ❀ ❀

هەواڵی یەکەم
لە کوردستانی بێ شوانی عێراقەوە .

مناڵێکی پەرتەوازەی بێ پەل وپۆ
گشت کوردستان

(سەفرە) و(زەرون) : دوو دێی سەر بەناوچەی ماوەت سلێمانی

لە (ژەنگار)ەوە تا (بەمۆ) [٢]
گەڕا لە دووی
باوکی هەژاری بزر بووی
تا سەرەنجام
لە پشت گمۆ [٣]
دۆزیەوە لەگەڵ کاروان
دوای سەربڕین
قەل خوارد بووی ..
ڕاهاتەوە
ئێسکی وورد بووی
کۆ کاتەوە
وەك دیاری‌یەك
بۆ(مەجمەع)ی بێنێتەوە [٤]
لە پڕ کۆمەڵێك دەست بە چەك
ژەندرمەی چەپەڵی عەفلەق
هەر بە ناهەق
لەشی ئەویشیان بە فیشەك
بێژنگ کردەوە
چیا بە دەم پێکەنینەوە
ووتیان تۆش بڵێ لەو دنیا

---

[٢] ژەنگار : سنووری ڕۆژ ئاوای کوردستان - عێراق . (بەمۆ)ش ڕۆژهەلاتیتی .

[٣] گمۆ: چیایەکی بەرزی کوردستانی عێراقە لە ناوچەی سیوەیل سلێمانی.

[٤] مەجمەع : مجمع : بریتی‌یە لەو کۆمەڵە خانوانەی ڕژێمی بەعس لە کوردستانی عێراق دروستی کردن و بە زۆر کوردە گوندەکانی سەر سنووری کوردستانی دەگواستەوە بۆیان

یەکتری ئەبینینەوە ...

❀ ❀ ❀

هەواڵی دووەم

لە ئەفغانستانی خوێناوی‌یەوە .

٢٧ی دوانزەی حەفتا و نۆ
ئاژانسەکان
رایان گەیان
کە ئەمڕۆ گەلی ئەفغانی
دەمەو بەیان
کاتێ لە ماڵ هاتنە دەرێ
وەکو جاران
بینیان وا
لە ناو جەرگەی (قەندەهار)ا [٥]
رێوی‌یە سوورەکانی مارکس
دوای(سەمەرقەند)و(بوخارا) [٦]
هاتن هیلالی مزگەوتیان
وەك شێت و هار
سەر بەرەو خوار

---

[٥] قەندەهار : یەکێکە لە شارە گەورەکانی ئەفغانستان .

[٦] سەمەرقەند و بوخارا : دوو ویلایەتی ئیسلامی گەورە بوون ، بە زۆر خرانە ژێر دەسەلاتی حکومەتی کۆمۆنیستی (روسیا شورەوی) .

کرد بە دارا ..
پاشان تانکی (تی ٦٢)
ئالای سووری چەکوش و داسی
هێناو بە دەرگای مزگەوتا
هەڵی واسی ..

❀ ❀ ❀

هەواڵی سێیەم

لە ئۆگەندەی بێ کەسی چەوساوەوە [٧] .

گوێتان لێ بوو .. لە کەمپالا
لە منارەی مزگەوتەوە هاوار کرا
وتیان دیسان
کیشوەری رەش ئازار درا ؟
یان نەتان بیست ؟
نەشتان پرسی
ئەفریقی رەش پێستی برسی
بۆ وا ئەکەن ؟!
من گوێم لێ بوو
ئاهو نزوولەی دیلێ بوو
هاواری کرد گەر تێم ئەگەن
ئەوانەی وا لە ئەفریقا هاوار ئەکەن

---

[٧] ئۆگەندە : ولاتێکی هەژاری ئەفریقاییە ، پایتەختەکەی (کەمپالا)یە .

براتانن
موسوڵمانانی ئۆگەندەن !!
زریکەی ژنی جێ ماوە
قیژەی کۆرپەی سەر بڕاوە
ئاهو نووزەی پیری سەد ساڵ
وێرانە ماڵ
پەڕاوەزە و سەرلێ شێواو
ملیۆنەهان .. کۆمەڵ کۆمەڵ
بە زیندوویی ئەنرێنە چاڵ..
خۆم گوێم لێ بوو ئەیزریکان
کەی پێم ئەگەن ؟
کەی تێم ئەگەن ؟
ئەوانەی وا لە ئەفریقا هاوار ئەکەن
براتانن
موسوڵمانانی ئۆگەندەن ..
ئەوانن وا لە تاو سوتان
بۆ وڵاتانی دراوسێ
(چاد)و(سودان)
پەنا ئەبەن ..
هەر لە (سودان) ژمارەیان
هەشتا هەزار پەناهێندەن ..
گوێم لێ بوو پێش ئەوەی بمرێ
دەنگی زوڵاڵی کپ بکرێ
بە رووی جیهانا قیژاندی

موسوڵمانینه کوا دەستان ؟
بگرێ بەری خاچ پەرستان ..
کەوا بە خوێنی ئۆگەندی
وەك ئەندەلوس
وەکو قودس
لافاوی خوێنینیان هەستان ..
راپەڕیم قیژاندم برام
کێ بێ هاوار و بانگی تۆ
تۆی بێ شوان ، بێ کەس ، رەنجەڕۆ
بێنێته لام
کێ بێ ئاگای لەو ژیانە تاریکەت بێ
هەزارەهای وەك من مەگەر
ئاوا لە گۆشەی خەونێکا
گوێی لە دەنگی زریکەت بێ ..

❁ ❁ ❁

هەواڵی چوارەم

لە سوریای نەبەز و کۆڵ نەدەرەوە .

ئەمجارەیان مارکسیزم
کینەی سووری
لە (تەدمور)دا [٨]

---

[٨] تەدمور : زیندانێکی گەورەیە لە بیابانی تەدمور لە سوریا ، یەکێکە لە زیندانە بەناوبانگەکانی جیهان .. لە ماوەی دوو سەعاتدا (١٠٨٦) موسوڵمانی تێدا شەهید بوو کە بە فڕۆکە (هەواپەیما)ی هیلیکۆپتەر لێدران .

له خاکی پیرۆزی سووری
له دایك بوو ..
له باوەشی رق و قینا
له دڵی (نوصەیری) بێ دینا
له دایك بوو ..
له سەر رانی فرۆشیاری
کێشەی وونی فەلەستینا
له دایك بوو ..
ئەمجارەیان
هۆلاکۆ هاتە سەر (حەما) [٩]
نەك بە رم و شمشێر وتیر
بە (راجمە)
دیجلەیەك دروست بوو بە خوێن
نەوەك دەست نووس
ئابڕوو تکا
قورئان نەما
هەزاران خوشکی داوێن پاك
له ترسی ئابڕوو چوونی
له تاو ئازاری دەروونی
هاوار ئەکەن :
(وا محمداه .. وا اسلاماه)
هاوار ئەکەن

[٩] حەما : سێیەمین گەورەترین شاری سوریایە . لە مانگی٢/ 1982زیاتر لە (٤٢٠٠٠ چل و دوو هەزار) کەس لە دانیشتوانی شەهید کران . دوای ئەوەی شۆڕشی ئیسلامیان بەرپاکرد . (٨٨) مزگەوت و (٤) گەڕەکی بە راجمە (موشەك) تەخت کران .

تو خوا وەرن هێرش بێنن ..
زیندانەکان
بەسەرمانا بڕوخێنن !!
هاوار ئەکەن :
توخوا موسوڵمانی جیهان
چارەسەرێ ..
ئێمەی خوشکتان
رووومان نەما بێینەدەرێ ..
ئێمەی کڵۆڵ
ئێمەی زگ پڕ لە کۆرپەی زۆڵ
چۆن بێینە دەر
فتوا بدەن خۆ بکوژین
نەك پاشان زۆڵ
بگرینە کۆڵ !!
توخوا زووتر هێرش بێنن
بۆ پاراستنی ئابڕوو
زیندانەکان
بەسەرمانا بڕرخێنن ..[10]

---

[10] ئەم هاوارەیان لە نامەیەکدا نارد بۆ گۆڤاری (الاخبار) کە یەکێتی رێکخراوە قوتابیی‌یە ئیسلامی‌یەکانی جیهان دەری ئەکەن و بڵاو کرایەوە ..

له زيندانا

١٩٨٣/١١/٢٣ ....

پێشكەشە بەو براو خوشكە موسوڵمانانەی كە لە زيندانەكانی ستەمكاراندا ئازارو ئەشكەنجە ئەچێژن .

بەڵێ دوژمن
ئەتوانی هەزاری وەك من
بە یەك راپۆرت
تووشی ئەشكەنجە و سزاكەی ..
لە زيندانا
لە ژێر زرەی زنجیر و كۆت
لە ژێر ئۆف و ئێش و ژانا
زۆریان لێ كەی
سەدان ئیفادە ئیمزا كەن
لە دەرەوەش
لاوازەكان
لەسەر مینبەر بۆت نزا كەن
بەڵام ئایا عەقیدە و بیر
دەفەوتێ بە كۆت و زنجیر ؟!

❀ ❀ ❀

بەڵێ دوژمن
ئەتوانی هەزاری وەك من
دەست و پێی کۆت و زنجیر کەی
لەگەڵ ژانا
لاوی لە زیندانا پیر کەی
لەوەش زیاتر
زمانی خۆشی لە بیر کەی
بەلاّم ئایا
کاروانی رێگەی خوازویستی
بە رای ئێوە
دەمرێ و ناگاتە مەبەستی ؟

❁ ❁ ❁

بەڵێ دوژمن
ئەتوانی هەزاری وەك من
لە زیندانا بتاسێنێ
چاوی هەزارانی تریش
بترسێنێ
دەشتوانی
بە هۆکانی راگەیاندن
وەك (خائن) یش
بەم خەڵکەیان بناسێنێ

بەڵام خۆ خەڵکی دەیزانی
ئێمەی پەروەردەی قورئانی
ئێمەی خواوویست
لە ژیانا
غەیری ئازاد بوونی میللەت
هیچمان نەویست
بەو هیوایەی لە قیامەت
خۆ رووسوور کەین
لەبەر دەمی خوای خۆشەویست .

شەهید

.... ٢٩/ رەمەزان/١٤٠١

پێشکەشە بە گیانی پاکی (حمد الله و علی حسین و براکانی تـرا) کـە لـە ٢٧ی رەمەزانی ١٤٠١ك لە بەغدا لە سێدارە دران وهەندێکیشیان لـە ژێـر ئەشـکەنجەدا شەهید بوون . پاشان تەرمەکانیان لــە شـاری نەجـەف بــە نهێنــی لــە لایـەن بـەڕێوەبــەرێتی ئاســایشـی گشـــتی (الامن العامه) وە بە خاك سپێرران !!

شــەهــیــدی لـــە ســیــێدارە دراو
ئــەی دوور لــە دەنــگ لــە چــاڵ نــراو
لیــێرە بـــە عــەقیــدە ســەرکـــەوتی
لــەوێش خــوای خــۆت بینــی بــە چــاو

❁ ❁ ❁

دەبـێ ئێمــە بـۆچی بـۆ شــەهید بگــرین
کـە دڵنیـایـن هـەمـوو هـەر دەبێ بـمریـن
خوێنی شەهید گەر گشت گوناهێ بسڕێ
سـتەم نییە گـەر ئـەو ڕێگـەیە نەگـرین ؟

❁ ❁ ❁

دنیــا بــا بــە جــووت لیـك بچریـکـێنــین
زینـــدووی ســـەر زەمـــین تــێ بـگــەێنین
لـە پـەیمـانـەکـەی کـە بـۆ خـوا بەستمان
شەهید بوون یا (ژیـن) بەدەست بهێنین

سرودی نوێ بۆ نەوەی نوێ *

.... ١٩٨٠/٢/١٩

مــن نــەوەی نــوێی ئـەم ئیســلامەم
بــڕیـــارم داوە هــەتــا هـــــــەم
لـــــە ڕێبـــازی ئـەم ئیســـلامە
بم جنــن ، بم کـــوژن ، لانــــادەم

❁ ❁ ❁

من نـەوەی نـوێی چـەك بـە دەستم
هـــەر جیهـــادە هــۆش و هـەستم
دوا زینــدەی ئـــەم ســەر زەمینـــە
ئەبــێ تــێ بگـــا مـەبـەســـــتم

❁ ❁ ❁

مــن نــەوەی نــوێی خـاوەن تینـم
بــە عـــەقیـــدەی پـــۆلاییـنـــــم
گەر خـوا حەزکا دوای چـەند ساڵێ
حـوکمــی ئیســـــلامی ئەبینـم

❁ ❁ ❁

مــن نــەوەی ڕێی قــورئـانـــــم
بـــەو چەکـــەی کردوومــە شانـم
پــاســەوانــی ئــەم ئیسـلامـــەم
تــا دوا هــەنــاســـەی ژیـــانـم

---

* ئاوازێکی شۆڕشگێڕی بۆ دانراوە .

سەربازی نوێ

١٩٨٠/٢/٢٢ ....

سەربازی نوێی ڕێبازی ڕێین ، ڕێی ئازادی
جیهاد ئەکەین تا ئاواتی گەل دێتە دی

هەزار هەزار سێدارە دانرێ
یەك لە دووی یەك گەردنی پیا کرێ
تینی کڵپەی شۆڕشی ئیسلامەتی
وا لە برەو زیاد ئەکا و دانامرێ

سەربازی نوێی ڕێبازی ڕێین ، ڕێی ئازادی
جیهاد ئەکەین تا ئاواتی گەل دێتە دی

❁ ❁ ❁

هێزی دوژمن هەموو ڕێگا گرێ
دەشتو دەرو چۆڵو چیا گشت داگرێ
تینی کڵپەی شۆڕشی ئیسلامەتی
ئەبێ شاڵاوی نەفامی ڕاگرێ

سەربازی نوێی ڕێبازی ڕێین ، ڕێی ئازادی
جیهاد ئەکەین تا ئاواتی گەل دێتە دی

❁ ❁ ❁

هەموو ڕێگەی ژیان بەربەست کرێ
لافاوی خوێن وەك جۆگەلە هەڵبەسترێ
ئاڵای بەرزی شۆڕشی ئیسلامەتی
وا بە لاوان تا ئەبەد دانانرێ

موسوڵمانین*

.... ١/ موحەڕڕەمی /١٤٠١ ك

موسوڵمانین ... موسوڵمانین

پەروەردەمـــان قورئانیـیـە بۆ دین گیانمان قوربانیـیە
سەرکردەمان موحەممـــەدە کـە نێرراوی یـــەزدانیـــیـــە

ئێمـــەی موســـوڵمـــانی نـــوێ
بـــۆ ئـاواتـــێ کـەوتـــوینە ڕێ
تــا دوا تکـەی خوێنـــی گەشمـــان
دابـــین نابـــین تـــا دێتــە جێ

موسوڵمانین ... موسوڵمانین

پەروەردەمـــــان قورئانیـیـــە بـــۆ دیـــن گیانمـــان قورئانیـیـــە
ســـەرکردەمان موحەممــــــەدە کـــــە نـــێرراوی یـــەزدانیـیـــــە

پەیمـــان ئـەدەین ئـەم ئیسلامـــە
بـــۆ ژیـــن بکـەینـــە بـــەرنامـــە
دڵنیـــا ین سوتـــــەمەنـــی (ڕێ)ش
جـۆگـەلــــەی خوێنینـــی زامـــە

---

* ئاوازێکی شۆڕشگێڕی بۆ دانراوە .

موسوڵمانین ... موسوڵمانین

پەروەردەمـــان قورئانیـیـە بۆ دین گیانمان قورئانی‌یە
سەرکردەمان موحەممــەدە کـە نێرراوی یــەزدانی‌یــە

باهــەر زیـاد کـا هــێزی دوژمــن
حوکــم کـــا ئـاگـــر و ئاســـن
هــەر ســەدای بــانگی جیــهادە
لـــە گـــوێمـانـــایە تـــا مـــردن

موسوڵمانین ... موسوڵمانین

پەروەردەمـــان قورئانیـیـە بۆ دین گیانمان قورئانی‌یە
سەرکردەمان موحەممــەدە کـە نێرراوی یــەزدانی‌یــە

وا شـــەهیدی ئـــەم پـەیـامــە
کـــاروانـــی هـــەر بــەردەوامـــە
دەی با ئێمەش شوێنیان کەوین
ئــەی ئـەوەی ئـاین بـرامــــــە

هەتاکەی

١٩٨٢/٩/١ ....

برای موسوڵمان هەتاکەی
بەرهەڵستی کوفر ناکەی
وا میللەت خوێناوی خورا
پێویستە شۆڕش بەرپا کەی

❁ ❁ ❁

وا سەرجەمی هێزی دوژمن
چونکە تۆ نیت زۆرتر ئەبن
تۆ نەمانت شەهیدی بێ
شەرمە بترسی لە مردن

❁ ❁ ❁

ئەوا کوفر هەرچێکی بووی
خستیە خەبات و چوو لە دووی
کە تۆ لە گێژاوی خەودای
چۆن دەیسەلمێنی کە زیندووی؟

❁ ❁ ❁

تاکەی موسوڵمان خۆ هەر تۆی
دوژمن ئیسلام باس بکا بۆی
دە رەببی ئەو چاوە کوێر بێ

کە ناناسیٚ دوژمنی خۆی

❁ ❁ ❁

دوژمن بە گیرفانی پڕی
وا باوەڕی خەڵکی کڕی
هەموو میللەتی دا بە قڕ
تۆ هەتا کەی راناپەڕی ؟

❁ ❁ ❁

تۆش چەوساوەو دڵ تەزیوی
لە ژێر ستەما رزیوی
بۆ سەلماندنی بوونی خۆت
هەستە بەسە دڵ بەزیوی

❁ ❁ ❁

خۆ تۆش بەندی زیندانە جێت
خۆ تۆش کۆت و زنجیرە پێت
دە هەتا کەی راناپەڕی
کە خوا وا پشتیوانت بێت

هاوار بکەن *

١٩٨٢/١٠/١ ....

ئەی نەوەی جیهادی نوێ
یەکتریتان خۆش بوێ
قورئان و چەك هەڵگرن
تاکو ئیسلام سەرکەوێ
چەندی خواتان خۆش دەوێ
هاوار بکەن : اللە اکبر
مەشخەڵی رێ هەڵگرن
وەك پڵنگ هەڵمەت بەرن
با ووشەی خوا سەرکەوێ
یان لە پێناویا مرن
دەی چەندەی دژی کافرن
هاوار بکەن : اللە اکبر
راپەڕن دەی راپەڕن
وەك پڵنگ هەڵمەت بەرن
تا دوا هەناسەی ژیان
دەنگی قورئان هەڵبڕن

---

* ئاوازێکی شۆڕشگێڕانەی بۆ دانراوە

بــه كــوێــرى چــاوى دوژمـــن
هـــاوار بكـــەن : اللـــه اكبر

تەنـها رێى خواوویســتىیه
ســوّز و خوّشەویســتىیه
هــەرچــى رێبــازى تــره
زوڵــــم و خـوّپـەرستىیه
كــێ عـەشـقى سـەربەسـتىیه
هـــــاوار بكـا : اللـــه اكبر

راپـــەڕه ئــەى مـاف خوراو
هـەسته ئەى پێشــێل كـراو
سەر له نوێ به خوێنى خوّت
راده میـــخ و بێخــى داو
وەك بيـلال بـــوون بێنـــه نـاو
هـــاوار بكـــەن : اللـــه اكبر

باکۆبین *

١٩٨٠/٦/٢٢ ....

با کۆ بین دەی دەست لە نێو دەست یەك گرین
گشت لە ناو خۆمان بەڵێن لێك وەرگرین
نەك (ابطَح) لە ژێر پۆشاکی ئاگرین
وەك بیلال بین دڵ نەبەز بین خۆ گرین
چونکە ئێمە موسوڵمانین برای وین
بەیعەتمان دا ئاڵای قورئان هەڵگرین
کێیە تامەزرۆی شەهیدی زووکا تۆمار کا ناوی
با بێ خەم بێ خوا ئەمێنێ بۆ منالی جێ ماوی
دەی وەرن کۆ بین بەڵێن بۆ خوا بەستین
چونکە ئێمە خاوەن یەك سۆز و هەستین
تا بریار دەین هەموو بە جارێ هەستین
بڵێین دوژمن ئێمە کە خوا پەرستین
خۆمان عەشقی شەهید بوونین جا ئیتر
هێزت با گشت جیهان بێ چ دەربەستین
کێیە تامەزرۆی شەهیدی زووکا تۆمار کا ناوی

---

* ئاوازێکی شۆڕشگێرانەی بۆ دانراوە

با بێ خەم بێ خوا ئەمێنێ بۆ منالی جێ ماوی
دەی وەرن کــۆ بیــن بـەڵیــن دەیــن وێکــڕا
یـەك دڵ و یـەك ئـاوات و یـەك پــرس و را
تــێ بکـۆشـین کـــەس نـەڵــێ نـانـم بــڕا
نــەك لــە زینــدانـا لــە نـاو جەرگەی گـڕا
هــاوار کــا : ســووورم لەســەر قــورئانەکەم
تــا دەڵیــن کـوفــر نـەمــا گـوێچکـــەی دڕا
کێیـە تامــەزرۆی شــەهیدی زووکــا تۆمـار کا ناوی
با بێ خەم بێ خوا ئەمێنێ بۆ منالی جێ ماوی

من کێم

١٩٨٠/٢/١٢ ....

له سەرەتای قۆناغی زانکۆمەوە گەلێک لە شەیتانەکانی کۆمۆنیزم و ئاڵقە لە گوێکانی بەعس ئەکەوتنە شوێنم و ئەیانپرسی کە ئایا ریشم بۆ چ رێیازێکم هێشتۆتەوە ؟! ئەم چەند دێرەی خوارەوە پێناسەیەکە و بە رای من پێویستە ببێتە ناونامە (هەویە) ی لاوانی موسوڵمانی کورد .

دێی و دەتنێرن گەلێکن دێنە رێم
دێن و لەملاولا دەپرسن چیم و کێم
تا ئەوان هەن با هەڵگرن شوێنی پێم
بەردەوامم من بۆ ئەم ئیسلامە دێم
یا سەرەنجام سەرکەوتنێك دەست ئەخەم
یا لە رێیا وەك سەیید خۆم دادەنێم[1]
من ئەو دەنگە دڵێرەم دوژمنم تۆقیوە لێم
دەنگی قورئانم سرودەکەی (بەننا) ئەڵێم[2]
خوا مەبەستمە و پێغەمبەریش پێشەوام
قورئانە دەستوورم جیهادیش رێی هیوام
عاشق و شەیدای شەهید بوونی رێی خوام
بە هەڵمەتم وەك پڵنگی بێشە وام

---

[1] سیدقطب : زاناو رۆشنبیر و موجاهید لە ١٩٠٦زدا لە میسر لەدایك بووە و لە شەوی ١٩٦٦/٨/٢٩ دا لە سێدارە درا ، نوسەری (في ظلال القرآن و معالم في الطريق و معركة الإسلام والرأسمالية ، و خصائص التصور الإسلامي و .. هتد) ە .

[2] بەننا : پێشەوای شەهیدە : حسن البنای دامەزرێنەری برایانی موسوڵمان (الإخوان المسلمون) . لە ساڵی ١٩٠٦ دا لە دایك بووە و لە ١٩٢٨ دا ئەو تەنزیمەی ئیخوانی دروست کردووە . لە ١٩٤٩/٢/١٢ دا ترۆر کرا . سرودەکەشی ئەمە بوو : (خوا مەبەستمانە . پێغەمبەر پێشەوامانە . قورئان دەستورمانە . جیهاد رێمانە . مردن لە پێناوی خوادا گەورەترین هیوامانە) .

خـــواى مــەزن پشـــت و پەنامـــە و (مؤمـــن)م[٣]
دڵـنيــــام ســــەركـەوتنــــە مــافـــــى رەوام
وا ئـەمنـاســـــىَ دوژمنــــم بـــــۆيە تۆقيـــــوە ليـــێم
بـــراى (حـــەمزە)م حـــەز ئەكـــەم لـــە مـــەيدانا گليـێم

❁ ❁ ❁

بـەيعـەتــــە بـــۆ رابــــــەرى رێبـــازەكــــەم
هــەر وەكـو خـۆى خـۆم بـۆ شـۆڕش سـازەكەم
ســــڵ نەكــەم ســـوور بم لەســــەر ئاوازەكــەم
ژينـــم بـــىَ قـورئانـــە ئاشـــتى خوازەكـــەم
تــــا ســەركــەوتن ، يـــا ســەرەنجام وەكـو ئـەو
گــــيان ئـــەبەخشم هێندەشــــە ئەنـدازەكــــەم
وا ئـەمناســـىَ دوژمنـــم بـــۆيە تۆقيـــوە لێـــم
بيلاليـــێكم تــــا لێـــم دەن (احـــد احـــد) ئــەڵێم

❁ ❁ ❁

كــاتــــــىَ دوژمـــــن رائەوەســـــتىَ بەرامبــــەر
هـــێزى چەكـــــدارى ئەتەنـــــىَ دەوروبـــــەر
دەنگـــــى بـــاوەڕ دىَ پـــــڕ بكــــا دەشـــت و دەر
بناســـــێنىَ موسـوڵمانـــــى كـۆڵنـــــــەدەر
هـــاوار بكـــــا چـــۆن لــــە مــردن ســڵ ئـــەكا
ئـــەو كەســـەى بـــيرى شـــەهيدى وا لەســــەر
وا ئـەمنــاســـىَ دوژمنــم بـۆيـە تۆقيــوە ليـــێم پەروەردەكەم
قورئانىيــــــە ئەســــــتەمە لــــــە شــــــەڕ هـــــەڵێم

---

[٣] خوا ئەفەرموىَ ﴿ ولا تهنوا ولا تحزنوا وانتم الأعلون إن كنتم مؤمنين ﴾ آل عمران / ١٣٩
واتــە : لاواز مــەبن و خــەم مـەخۆن هــەر ئێــوەن ســەركەوتووترين بــەو مەرجــەى موسوڵمان بن .

خوایە بڕژە [1]

١٩٨١/٢/١٥ .....

خـوایــە بـڕژە لیـّزمە بـارانـی رەحمــەت
بــەســەر گیانی موحەممەد تــا قیامــەت
کـــەسـێکی وا خـــوا ئـاوا ریــّزی لیّ نیّ
بـــە (یـــا أیهــا النبـي) بیــدوێنـــیّ [2]
کـەسیّ بــیّ پـەروەردەی دەستی خـوابیّ [3]
مـوعجیـزەیــــەو دەبــیّ رەوشــتــی وابـــیّ
قـورئانێکی زیندووە بـە هـەڵس و کـەوت [4]
وێڵ و گومڕا بوو ، ئەوەی شوێنی نەکەوت
گـــەر مـــانگێك پیێك بهێنین بـە هەمووما ن
کـــەم و کورتـــین هەردەبیّ لەو بیّ رووما ن

---

[1] ئاوازی بۆ دانراوە .

[2] خوای گـەورە ئەگـەر پیێغەمبـەرانی بـانگ کردبێـت ، هـەر بـە نـاوی خۆیانـەوە بـانگی کردوون وەك (یا ادم ، یا نوح ، یا ابراهیم ، یا یحیـی .. هتـد) بەڵام بۆ پیێغەمبـەر ـ صلی‌الله علیه وسلم .. ئەفەرمویّ : ﴿ یا ایها النبي ، یا ایها الرسول ﴾ .

[3] خۆی ئەفەرمویّ : (أدبنی ربی فاحسن تادیبی) .

[4] خـاتوو عائشـە خـانی خیزانی ئەفـەرمویّ : (کـان خلقـه القران) ، واتـە خوورەوشـتی قورئانی بوو .

مـانگی روو زەرد هەر چەند بێ و باداتەوە
تیشکی خـۆرە وەردەگـرێ و دەیداتـەوە[٥]
وون دەبێ زوو تـیشکـی خـۆری لێ بـڕێ
با لـە خولگەی ژین بێ (دابین)یش گـەڕێ
ئەوەی تەنها دێو دەگرێ ڕێی جۆربەجۆر
نـازانـێ مـانگی نـزم ناگـا بـە خـۆر
خـۆری (طـه) گـەرمـە تینـی بـاوەڕی[٦]
بـەردەوامـەو دەبـەخشێ تـیشکـی زەڕی
ئـەوی بـەد گـۆیی بـەرامبـەر دەربـڕی
دڵنیـا بـن سـەگێکـە و بـە خۆر وەڕی

---

[٥] بێ گومان لە رووی فیزیکیەوە مانگ تیشکی خۆر وەرئەگرێ ئەیداتەوە .
[٦] طه : نازناوی پێغەمبەرە ـ صلی الله علیه وسلم ـ

راپەڕین *

سلێمانی ١٩٨٤/٥/١٨

ئەی موسوڵمانی کورد راپەڕینێ
بۆ بەرزی دینەکەت رەنجێ تینێ
ئەو کەسەی بۆ مەبەست خوێن ئەڕێژێ
ئەستەمە ژینی کۆیلە ببینێ

ئەی خوا وویستانی کورد هەستن
بەسیە تاکەی وەها ژین پەرستن
کوا غیرەتتان بەرامبەر بە ئیسلام
کوا غیرەتتان ئەگەر خاوەن هەستن
کاتێ قورئانتان ئەسوتێ ، نرخی نابێ
سەد جۆگەی فرمێسکی خوێنین هەڵ ببەستن

ئەم ئیسلامە لە هەر شوێنە
دەنگی ئازادی‌یە و خەو زڕێنە
با هەموو لێك بڵێین بە موحەممەد
ئەی پێغەمبەری خوا دەستت بێنە
پەیمانی مردنت لەگەڵدا ببەستین
لە سەرکام ڕێگای دژوار و پڕ لە خوێنە

---

* کراوە بە سروود

پەیمانی کوڕی شەهید *

سەردەشت ١٢ ١٩٨٨

زمان حاڵی ئەو منداڵە نازدارە باوك كوژراوەیە ، كە بێ هودە
چاوەڕێی گەڕانەوەی باوكی دڵسۆزی كوژراوێتی !!..

بابە گیان هێشتا لەسەر ڕێت
چاوەڕێم چاوم كەوێ پێت
گەرچی دەشزانم بێ سودە
بەڵام سوكنایی دڵم دێت

بابە گیان دڵنیا بە لێم ئیسلامە ڕێم ، بەڵێنم بێ پێت
سوورم لەسەر ڕێباز و بێ باكم لەوەی مردن ڕێ بێت

هەر دەڕۆم و دەڵێم دایە
تاكو كەی باوكم هەر نایە
بەڵام ئەویش هەر وەكو من
تاساوەو چی لەدەست نایە

ئەویش هەر وەك من بێ هیواو بێ ئومێد هەر چاوەڕێیە
ئەویش هەر وەك من بە عەزرەتو چاوەڕێی هاتنەوەی تۆیە

بابە گیان هەر وا دێم لە دووت
تا بۆ دوا جار ببینم رووت
كوا زەردەخەنەی پڕ سۆزت
كوا هەست و هۆشی دڵسۆزت

---

* كراوە بە سروود

بـابـه گيـان كـوا كێ هەيە وەكو تۆ بێ دڵسۆزی من بێ
پـاش تۆ كێ وەكو تۆ پشـتو پەناو تيرەو هۆزی من بێ
منـــی موســـوڵمانی هــــەتيو
منـی كــوردی خۆشـــی نــەديو
كـێ بـێ دەسـت بێنــێ بەســەرما
ئاهـــێ بێتـــەوە بــــە بــــەرما
بـابـه گيـان كـوا كێ هەيە وەكو تۆ بێ دڵسۆزی من بێ
پاش تۆ كێ وەكـو تۆ پشتو پەناو تيرەو هۆزی من بێ
بـيرم دێ پێـش ئـەوەی بـڕۆی
وتــت كـــوڕم هيــوای مــن تــۆی
خۆزگــــە ئێســـتاكە دەتبينيـــم
كە چەندە عەشقی خـوا و دينيـم
خۆزگە دەتبينيم ئێستـا قورئـان و چەك وا لە دەستـا
وەكو تۆش هەر دەڵێم خوێن دەبێ بڕژێ بەسەر مەبەستا
نــــازانم تاكـــــەی هـــــەر وا بم
تاكـــەی هـــەر وا بـــێ هيـــوا بم
خۆزگـە مـن پێـش تـۆ دەمـــردم
نـــەك تووشـــی ڕۆژی ئــاوا بم
بـابـه گيـان كوا كێ هەيە وەكـــو تۆ بێ دڵسۆزی من بێ
پـاش تۆ كێ وەكو تۆ پشتو پەناو تيرەو هۆزی من بێ
دەڕۆم و چـەك بـە دەسـت دێنـم
تۆڵـەی بـاوكی خـۆم دەسـتێنم
تۆڵـەی ديـن و تۆڵـەی ئـابڕوو
تۆڵـــەی شـــارو لادێ هـــەموو
خەڵكينـە دڵنيـا بـن لێم ئيسلامـە ڕێم ئەمەش بەڵێنە
- دەشـزانـم ڕێبـازی ديـن لاشەی گەنج و لافاوی خوێنە

براکەم *

دیانە/ هەولێر ١٩٩١/٩/٢٥

براکەم ئەگەرچی وا زیندانە جێت
ئەگەرچی وەها کۆت و زنجیرە پێت
کە تۆ دڵنیای خوایە پشت و پەنات
وەهاش دڵنیا بە بەزین دوورە لێت

❁ ❁ ❁

براکەم دەبینی ئەوەی ماندووە
لە ڕێدا کەساس و کڵۆڵ کەوتووە
دەسا دڵنیا بە ئەوەی بێ چەکە
هەتا نەیبێ بوونی نییە و مردووە

❁ ❁ ❁

براکەم هەتا کەی دووریت لە خەبات
هەتا کەی سڵ و سرک و ڕاڕایە ڕات
کە ئاوا دەبینی هاودینانی خۆت
گشت موستەزعەف وناڵەیان دێتە لات

---

* ئاوازی سروودی بۆ دانراوە

شۆڕشی هەڵەبجە *

نەرویج ١٩٩٢/٣/١٨

هۆ هەڵەبجەی ئازیز وەك چۆن بووی هەر هەی
بـــە کوێـــری چـــاوی دوژمنـــانت دەی
شۆڕشـــێ بـــەرپا کـــە لـــە تۆڵـــەی خۆتـــا
تـــا دوژمنـــت مابـــێ بمێنـــێ کڵپـــەی

❁ ❁ ❁

شۆڕشـــێکی دی دەی بـــە رێبـــازی دیـــن
گشـــت ناحـــەزانت پـــێی بێتـــە لـــەرزین
بســـەلمێنە تـــاکو یـــەك کـــوردێ مابـــێ
ســـووره لەســـەر مـــاف و دووره لـــە بـــەزین

❁ ❁ ❁

شۆڕشـــێ وا بـــێ وا پـــەره بســـتێنێ
بـۆ دوژمنـت بـێ چـەند و چـوون بسـەلمێنێ
خـــەباتی پـــیرۆزی کـــورد بەردەوامـــە
تا گشـت مـافی رەوای خـۆی بەدەسـت دێنـێ

❁ ❁ ❁

* سرووده و ئاوازی بۆ دانراوه

لە تۆڵەی تۆ هەزار هەزاری وەك من
دژ بە ناحەزانت بێ سڵ لە مردن
لە ناو جەرگەی مەرگا وا راوەستاوین
دۆستت پێی دڵخۆش بێ و شەقیش با دوژمن

❀ ❀ ❀

جەللادانی خوێن رێژ لە هەموو لاوە
گڕی قینی خۆیان لە کورد بەرداوە
ساڵەهای ساڵە هێرشی بۆ دێنن
کوردیش وەك پێشمەرگەی هەر زاڵە و ماوە

شەوی کورد *

نەرویج /١٩٩٢

لە لای هەر گەل لە هەر جێ لە هەر لایە
سپێدەی نوێیە شەو روو لە کۆتایە
لە هەر کام گەل دەڵێی ، رۆژی لێ هەڵدێ
شەوی کوردە گزنگی لە دووی نایە

❀ ❀ ❀

گەلی کوردم بەهاری هەر خەزانە
شەوو رۆژی خەم وناسۆر و ژانە
گەلانی سەر زەمین گەیینە ئازادی
تەنها کوردە بەشی وا لێقەومانە

❀ ❀ ❀

گەلی برسی ، گەلی ئاوارە زۆرە
گەلی کۆیلە و ستەمدیوو جۆر بە جۆرە
بەڵام نەبووە گەلێ هەر هەمووی دیبێ
وەك ئەم کوردە کە ژینی هەر ناسۆرە

❀ ❀ ❀

---

* سروودە و ئاوازی هەیە

دەرو دەشتی کوردستان چەندە جوان بوو
تاڤگە و ڕێژگەی هەوارگەوجێی سەیران بوو
بەلاّم داخم نەما ئاسا‌ری جوانی
نەما شار و نەما لادێ وێران بوو

❁ ❁ ❁

گەلی کوردم ، لە کوردستان بترازێ
نییە دۆستێ بدرکێنی لای رازێ
کەوا بوو با هەموو دلسۆزی یەك بین
بۆ یەکتر با بکەین گشت راز و نازێ

❁ ❁ ❁

گەلی کوردم ، ئەوی شمشێری دانێ
خەباتی خوێنی دلێری وەلا نێ
ژیان و مردنی بێ نرخ و ناوە
زەلیل و بێ بەشە ، با واش نەزانێ

کۆچی ئاوارەیی *

نەرویج ١٩٩٢/٤

تــاکو کــەی ژانــی گــەلی چەوســاوەم
کۆڵــی ئــاوارە و کۆچــی نــــەبڕاوەم
ســاڵەهای ســاڵە لــەمدیوو بــۆ ئــەو دیــوو
ســەر لێ شــیواوی نــاو ئــەم گێــژاوەم

❁ ❁ ❁

کۆڵــی ناچــاری ناســـۆر و ژانم
نایــەوە ســەر شــان .. بــۆ کــوێ ؟ نــازانم
ســاڵەهای ســاڵە لــەمدیوو بــۆ ئــەو دیــوو
هــاوار ولاتــان منیــش ئینســانم

❁ ❁ ❁

لــە شــاری خۆمــا بــێ جێگــە و بــێ ڕێــم
ڕوو لــە کــوێ کــەم مــن ؟ هــاوار بکــەم کێــم ؟
ســاڵەهای ســاڵە لــەمدیوو بــۆ ئــەو دیــوو
بــەرەو ڕووی پشــکۆ لــە ئــاگر هــەڵدێم

❁ ❁ ❁

نابینم گەلێ وەکو کورد وا بێ
جارێ بە زمانی خۆی ڕێ نەدرا بێ
لە ولاتی خۆیا و بۆ کارەساتی
شیوەن دەگێڕێ و پێی دەڵێن نابێ

---

* ئاوازی سروودی بۆ دانراوە

پەیمان

نەرویج ١٩٩٢

قەسەم بەخوا لە ڕێی دینی
ئەگەر طاغوتێکم بینی
ئیهانەی دینی پاکم کا
بەخوێنی تاڵ ئەکەم ژینی

❁ ❁ ❁

ئەڵێن دوژمن لەسەر ڕێیە
هەزاران جۆر چەکی پێیە
کەمن وێڵی شەهیدیم خۆم
بێ باکم چۆنە لە کوێیە

❁ ❁ ❁

ئەگەر پێم دیلی پێوەندە
ئەگەر ڕێم پڕ کۆسپ و کەندە
جیهاد خولیامە .. لەیلامە ..
چون ئیسلامی پێوە بەندە

❁ ❁ ❁

وەرن هـــــۆ ئـــــەهلی بێـــــداری
بائامانجـــــیّ بکـــــەین دیـــــاری
کـــە حوکمـــی دادی خواویســـتی
بـــۆ گـــەل بێنـــین وەکـــو دیـــاری

❁ ❁ ❁

وەرن پـــەیمانی بـــۆ خـــوا دەیـــن
هـــەمووومان تـــا لـــە ژینـــدا هـــەین
گیـــانو مـــاڵ و هەســـت و نەســـتمان
بـــە قوربـــانی ئـــەم دینـــە کـــەین

مەشخەڵ

لەگەڵ زیـاد بوونـی سێدارە وکـۆت و زنجیرو بەربەسـتا
لەگـەڵ ئـاهی خرۆشـاوی رەش و رووتـانی ژێـر دەسـتا
هـەر دەبێ بازووی خوێناوی مەشـخەڵی قورئان هـەڵگرێ
چونکـە بەردەوام پێویسـتە خوێن برژێ بەسـەر مەبەسـتا

عومری له دەست چوو

١٢ / ربيع الاول /١٤٠١
١٩٨١/١/١٨

ئێوارەی ژین بەسەردا هات ناچاری بازاڕ هەڵ بگری
بەرەو ماڵی گۆڕی تارت بە تەنها ملی ڕێ بگری
گوناهت کرد ، تامی ڕۆیی ، سزاکەی وا چاوەڕێتە
دە فرمێسکی پەشیمانی هەڵوەرێنە هەتا ئەمری
سەرەنگوێلکی گوناهکاریت وەك ڕندوو هەرەسی هێنا
مەگەر تۆبە بەری بگری ئەگین ڕووزەردی ڕۆی حەشری
تەمەن ڕۆیی ، حەشر دێ ، شادە سەرکەوتوو دەڵێ (هاؤم)[1]
چونکە لە خوانی قورئانی بۆ تێشووی پڕی کرد دەفری
دڵۆپە خوێنی شەهیدێ خاوەنی ڕووسوور ئەکا
لە مەحشەردا بریسکەی دێ کارنامەی سپی وەك بەفری
گەر کارنامەی تۆش براکەم پلەی شەهیدی تیا نەبوو
بەسەر عومری لە دەست چووتا لە (بەرزەخ) تاحەشر بگری[2]

---

(١) خوای گەورە دەفەرموێ : ﴿ فاما من اوتي كتابة بيمينه فيقول هاؤم اقروا كتابيه ، انى ظننت انى ملاق حسابيه . فهو في عيشة راضية . فى جنة عالية .﴾ الحاقة / ١٩-٢٤ .

(٢) بەرزەخ : قۆناغی ژیانی ڕۆح لە نێوان مردن و گۆڕ تا زیندوو بوونەوەی حەشر .

مــردن

١٩٨٠/٦/١٨ ....

شەرابە ئـاكـامى مـردن پێی ئەگەی نۆشی ئەكـەی
خـــاك بـەســەر خۆڵت بە دامان بۆ فەرامۆشی ئەكەی
مردنە ساتێ لــە پڕ دێ گۆڕی تـەنگ و تــارە جێت
فیطرەیـە بــاوەڕ رونـاكە خۆت بۆ خـامۆشی ئەكەی
كــردەوەی بــەد ئـــاگــری دۆزەخ بە تینتر پێ دەكــا
جا كەوا بوو بۆ بەدەستی خۆت بۆ خۆت خۆشی ئەكەی
بــەرگی ڕێزە جێ نشینـی كــردگــار لـەسەر زەوی
تۆ بەرگی شادیت ببێ بۆ سیا پۆشی ئەكەی
ژیری‌یە بــەردی بنــاغــەی بیر و هۆشی ئـایینـــی
تۆ كە ئەو ژیری‌یەت ببێ گەوجی سەرخۆشی ئەكەی
دڵنیــا بــن دێت و دەڕوا ، گەپڵەیـــە ژین ، سێبەرە
نەفامی ، بێ باكی لێ ، خۆتی بێ هۆشی ئەكەی
من ئەڵێم و ئەركــی سەر شانم بەمەش سوكتر ئەكەم
گەرچـــی هێندێ كەس ئەڵێن تۆ بەران دۆشی ئەكەی

لەگەڵ وەرگێڕانی هەندێک کتێبی عەرەبی بۆ کوردی ، هەندێک دێڕە شیعریان تێدا بوو درانە من تا هەر بە شیعر تەرجومەیان بکەم :

ئــــەوەی چـــاوی دڵـــی عاشـــق دەیبینـــێ
ئەســتەمە دوو چـاوی ســـەر دەرکـــی پـــێ کـــا
بـــاڵی عاشـــق بـــــەرەو عەرشـــی خوایــــی
بـــێ پەڕیشـــــەو تـــاوێ دەتوانـــێ ڕێکـــا

❁ ❁ ❁

چـــاوە بگـــری کـــە ئـــەمڕۆ بـــۆ زوڵـــم و زۆر
هــــەزار پـــــەڵپ و بیـــانووی بـــــۆ دەدۆزن
بەراســـتی زۆر لــــە خـــەڵکی ئـــەم زەمانـــە
تـــەواو بـــوون بـــە وشـــتر و گـــورگ و بـــزن

❁ ❁ ❁

دەبـــێ بمـــرێ ئـــەوەی وا لــــە ژیانــــا
تەنـــها خوایـــە هـــێزی نـــەمر و زانــــا
ســــــتەمکاریش ڕۆژێ دێ بتلێتـــــــەوە
نــــەمرو نـــەژی لــــە نێـــو ئـــازار و ژانـــا

بۆ شەوی قەدر

دڵـــی زینـــدوی تامـــەزرۆی ژوانـــی خوایـــی
چـــاوەڕوانی شـــەوێکە ڕۆحـــە بـــایی
شـــەوی قـــەدری قورئـــان و بـــەزەیی و فـــەڕ
لـــە شـــانازی ئـــەوا شـــەو دێتـــە شـــایی

❊ ❊ ❊

ئـــەوی بـــاجی سەربەســـتی خـــۆی نـــەدابێ
دەبـــێ پشـــتی بـــۆ بـــاجی مـــانی دابـــێ

❊ ❊ ❊

گـــەر ئامـــادەن لـــە ڕێگـــەی خـــوادا گلێـــن
چـــۆن و بۆچـــی و لـــە کـــوێ دەبـــێ هـــەر مـــەڵێن

❊ ❊ ❊

هـەر کەسـت دی بـە هـەر شـێوە دوژمنـی تـۆی خـۆش بـوێ
چـاوەڕێ بـە دوژمنێتـی بەرانبـەر تـۆش دەرکـەوێ

بۆ میستەر هودلی

١٩٨٠/٦/٢٥ .....

لۆرد هودلی ئەو زانا ئینگلیزییە بوو کە لە سالی ١٩٣٨ دا ئیسلامی بردە بەریتانیاوە . موسولمانێکی میسری لە پارچە شیعرێکیدا باسی کردووە . ئەمەش وەرگێڕانی دوو دێڕە لە شیعرە عەرەبییەکە ، کە لە نامیلکەی (حرکە الإسلام و مفکروا الغرب / د. محسن عبدالحمید) دا هاتووە . نامیلکەکە کراوە بە کوردی بۆیە ئەم دوو دێڕەش بە شیعر وەرگێڕراوە .

ئەوەی خەڵکی بەڕیز بۆی رائەوەستن وا بەڕێزانە
ئەڵێن ناوی لە ریزی دین پەروەر و خێر خوازانە
پێوەری خەڵکی وەها بێت هودلی خۆی لێ بێ خەم کە
کە گومانی تیا نییە نێوت لەگەڵ سەرفرازانە
رێبازی راستیت زوو ناسی ، وەك ژیریێ شوێنی کەوتی
چاکە خوازانە ژیایت و رێنماش کاری کارزانە

لە هەر چۆڵ و چیاو هەردە — لە هەر بن دار و بن بەردە
لە هەرجێ شارە یا گوندە — هەمووی هەر سەنگەری کوردە
وەکو مژدەش لە هەر جێیە — دەبینی خواوویستی لێیە

شۆڕشی کورد

١٩٨٠/٦/٢٤ ....

کورد ئەڵێ راستە چاوەڕێم کەسێ شۆڕشم هەڵسێنێ
دەنگ و سۆزم بەرز تر کا نەهێڵێ کەس بم چەوسێنێ
بەس دەبێ زوو ئاشکرا کا پێڕەوی رێبازەکەی
پێش ئەوەی شەیپوری شەڕ لێدا خۆییم پێ بناسێنێ
مارانگازم سڵ ئەکەم لەو رێیەی ئیسلامی نیە
چونکە رێبازی تر کوفرە ئاواتییە من بتاسێنێ
گەندەڵێکی مایە پوچە لیبراڵی سەرمایە دار
سەرەنجامی خۆڵە مێشە چەند گڕی کڵپە بسێنێ
لە گوێشمدا زرینگەی دێ دەنگی بوخارا ئەڵێ[١]
کینەی رەشی مارکسیزم شیرازەی ئیسلام ئەپسێنێ
(ئۆزبەگستان)ی برام دوێ رووبەرووی ستالین ووتی[٢]
سەرکردەی پۆلایین ، راستە دەستت مزگەوت ئەڕوخێنێ
راست ئەکەی توانی بەجارێ قورئانەکان لەسەر سینەم
کۆ وەکات و بە پزیسکێ هەموویان لێک بسوتێنێ

---

[١] بوخارا : گەورەترین ویلایەتی ئیسلامی بوو (٣٠٩) پەیمانگای ئیسلامی تێدا بوو کە هەر هەمووی لە ساڵانی ١٩٣٦ ـ ١٩٤١ لە لایەن کۆمۆنیستەکانی رووسەوە روخێنران .

[٢] ئۆزبەگستان : وڵاتێکی تری ئیسلامی بوو ئەویش وەك بوخارای بەسەر هات .

بەڵام خۆ هەر دەسەوسان بوو تا مردیت ساتێ نەیتوانی
بە هەموو هێزی سەربازی باوەڕی من بهەژێنێ
باوەڕی جێگیری ئێمە کڵپەی گڕێکی خوایییە
ناوێری (دەستی پۆلایین) خۆی بەرامبەر بوەستێنێ[۳]
داری ئایین ڕەگی ڕۆچوو بە ناخی دڵا چۆتە خوار
ریشی مارکس چۆن ئەتوانێ ڕەگی ئەو دارە دەربێنێ
خوێنی ئاڵی بیست و شەش موسوڵمان خستیە روو
ئەستەمە (ثەورەی ثەقافی) ئیسلامەتی بفەوتێنێ[٤]
بۆیە منیش سڵ ئەکەم لەو ڕێیەی ئیسلامی نییە
چونکە ڕێبازی تر کوفرە و هەر ئەو ئەنجامەش دەهێنێ
من (سوعەید)ێکی نەورەسیم ، قورئانەکەم گرتۆتە دڵ[٥]
سەرکردەی بت ، شۆڕشی سوور ناتوانێ لێمی بسێنێ

---

[۳] دەستی پۆلایین : نازناوی ستالینە .

[٤] ثەورەی ثەقافی: شۆڕشی ڕۆشنبیری : انقلاب فرهنگی : کە هەر خوێن ڕشتن بوو .

[٥] سوعەید : ناوی بچوك کراوەی سەعیدە و مەبەست لەوەیە کە شاعیر لە ڕاوەستانیدا دژی کوفر و تاوانکاری خۆی بە سەعید نەورەسییەکی بچکۆلە دادەنێت . سەعید نەورەسی موسوڵمانێکی بلیمەت و لێ هاتووی کوردستانی تورکیا بوو . دامەزرێنەری کۆمەڵەی (نوور) بوو لە تورکیا .

نامەیەك لە شەوی لە سێدارە دانا

١٩٨٠/٨/٢٧ ....

مامۆستای لاوی خوالێخۆش بوو شەهید (هاشم الرفاعی) لە شەوێکدا نامەیەکی لەسەر زمانی یەکێك لە برا موسوڵمانەکانی بۆ باوکی رازاندەوە ، تا دیمەنی هەستو هۆشی شۆڕشگێڕانەی لاوێکی موسوڵمان بخاتە روو تا وێنەی زیندووی بزوتنەوەی ئەو ویژدانە بنەخشێنێ کە لەگەڵ رووداوەکانی ئەم میللەتە ئیسلامییە لە خرۆشایە .. تا وێنەی شۆڕشێك پیشان بدات کە دژی ئەو زۆردارانەیە کە حوکمیان لەسەر ستەم و نارەوایی دامەزراوە .. ئەو شەوەش وا دیارە کۆتا شەوی ژیانی ئەو برایە بێت چونکە بۆ سبەی ئەو گەردنەی سەری بەرزی موسوڵمانێتی ئەوی هەڵگرتبوو ؛ پەتی سێدارەی تێ ئاڵێنرا و شەهید کرا .

بابە گیان چیت بۆ بنووسم کە من هەر ئەمشەوم ماوە
کەوا وەردیان و سێدارە چاوەڕێمن لە ئێستاوە
منی بەندی گۆشە گیر چیت بۆ بنووسێ خامەکەم
کە دەستم زنجیرە بەند و کۆتم لە گەردن ئالاوە
قۆناغی ژینی دونیاییم ئەم شەو کۆتایی پی دێنێ
بۆیە هەموو تاریکی ژین ئاوا گەمارۆمی داوە
بێ گومانم ئەمشەویش وەك شەوانی دی رادەبووری
سبەی لاشەکەم دەبینن وا بەسەر شانتدا داوە

هـەر چۆنێ بـم ئـەنووسم بۆت تا بۆ دوژمنان بسـەلمێ
باوەڕی دینـی نـاژاکێ ئەگـەرچی لاشـە جنـراوە

❀ ❀ ❀

گەرچی ماتی کوشندەی شەو تارمایی خنکاو دەرئەخـا
یـادی رۆژانـەی پێشینـەم لـە دڵـدا سەریان هەڵداوە
لـە تـاو ژواری بـرینی بڕینـی گـۆشت و ئێسقـانـم
پەنـامە خەیـاڵی نووری ئەو قورئـانەی کە سوتاوە
دەرونم مـل کـەچە بۆی و هـەر ئـایەتێ خوێندبێتم
موچڕکی تـرس و لـەرزی خوای بە گشت گیانما هێناوە
ژیـام بـاوەڕم بە خـوا بوو بەڵام تـا ئێستا نەمزانی
ئەو بـاوەڕە چ تـامێکی لـە نـاو خۆدا حەشار داوە
دەبـا لای بـەن کـە من تێرم زۆر سوپاسیشیان ئەکەم
نـامەوێ قـەت خواردنی وان گۆشتی خۆمی تێکەڵاوە
خۆراکی وا تفت و تاڵم لـەسـەر خوانی خۆم نەدی قەت
کـەی ئەمە خواردنی مرۆڤە ؟ کەی ئەمە مرۆڤ لێی ناوە؟
دەستێکم بۆ رابهێڵن سوور بـوو بێ بـە خوێنی خـۆم
خۆم ئـەوەم پێ خۆشە چونکـە خۆم بۆ شەهیدی داناوە

❀ ❀ ❀

بـە هەر چـوار دەوری دیواری رەش و رەقا نی‌یە روونی
مـەگـەر لـەو پەنجەرۆکەی وا بە شیشی ئێنجی تەنراوە
پـەنجەرەی چی؟ ئـەویش بەندە وەکو دەنگی منی بەندە
ئەویش هەتـا سینـەی بـەردە و لە چیمەنتۆ چەقێنراوە

نــه پڕ سینەی هــەوا ئەمژێ ، نە ئاهی دەردەچێ جارێ
مــەگەر جارجارە رێی من دا . ئەویش هێندەی رێ دراوە
گەلێکم چــاو بــە چاویــا گــرت هەتــا لێیەوە بــڕوانم
وەك بێداریّ ســەرنج دەمـــە ئــەو میللەتە ماف خوراوە
دەبینم روو ، دەبینـــم دڵ ، هەست وهۆشی هەقپەرستان
چۆن دەکوڵێن، چۆن دەخرۆشێ ، گەرچی بە تەم داپۆشراوە

❁ ❁ ❁

کــش و مــاتی شەو لــەپڕدا زڕەی زنجـــیرە ئــەیبڕێ
پـــاسەوان لـکی شۆڕ بۆوەی بۆ لای سەر شانی هەڵداوە
هەر ســـاتـــە نــاساتێ بە زۆر خەو لە چاوی ئەتۆرێنێ
وەك عــەودالێ چــاو ئــەگێڕێ لـــە هـــەلاتنم ترساوە
بەلام لـــە درزی دەرگـــاوە کـــە سەیری ژوورەکەم ئەکا
دلی هێمـــن ئــەبێ چونکــە بنــی پێی نێچیر ئـاوساوە
هــەســـت بە رق و کینـە ناکەم بەرامبەری بە هیچ شێوە
چی کـــردووە تـــاکو وا بم ؟ ئەویش بــە ستــەم تاساوە
بــابە گیــان ئەویش وەکــو تۆ دڵ و رەوشتی زۆر پاکن
بـــەلام ئەمڕۆ پـــاروە نـــانی ئەو وا بە دڕکـا گیرساوە
خۆ ئەگەر وەنەوزێ جــارێك چـــاوی لێم پێ بکـا غافڵ
خێزانــی تـــاڵی ئــەچێژێ ، خۆشــی زیندووی نەبڕاوە
کـــێ ئــەزانێ ؟ لـــەوانــەیـــە بــگەڕابــایــەوە ماڵێ
شێوەمی بهاتبا یادو بگریابا وەك وەی کوڕی خۆی خنکاوە

گەرچی بەندیخانەکەیشی درندەیە تۆقێنەرە
لەوانەیە شاعیر بوایە ئەمەی بە شیعر بهۆنراوە

❁ ❁ ❁

خۆ زیانم لێ نەدەکەوت . تووشی ئەشکەنجەش نەدەبووم
رازیش دەبووم بەو قسانەی گوێی هەندێك پێی ئاخنراوە
وەکو هەموو دڵ بەزیوێ خۆ دەمتوانی مت و کپ بم
بێ باس و خواس ، وەك ئەو بەردەی لە بن گۆما داڕزاوە
هەمان هەست و سۆزە لای هەموان ئەگەرچی کەس نی‌یە
ئاشکرای کا ، چونکە خەڵکی لە بێ دەستی حەپەساوە
هەست مردووە ، ترسنۆکە ، نەفامێکی هیچ نەزانە
ئەوەی وا بە کۆدەتای گەمژەو گەوێلان خەڵەتاوە
ئەو ئاگرەی وا لە دەوری گەل کڵپەی بڵێسە ئەدا
ئەو خوێنە دای ئەمرکێنێ کە لافاوی پێ هەستاوە
دڵم وورپایە بابە گیان ، وەك خۆی ئاسایی لێ ئەدا
گەرچی سبەینێش ئەیبینی وا لە لێدانی وەستاوە
ستەم ماوە ، وا زوو کۆتی ناپسێ بە مردنێ
گۆڕینی هێزێکی ئەوێ ، هێزیش شۆڕشی خوێناوە
با ستەمکاران هەزاری وەك من و تۆش لە دارێ دەن
گەل رانە ، چۆن زەرەر دێنێ ، کە تاکێ بەرخی خوراوە

❁ ❁ ❁

هەست و سۆزی دەرونە وەك زیندویەك ئاوەها ئەدوێ
تا بۆ جیهان بسەلمێنێ کە قەت وەك کۆیلە نەژیاوە
باوەڕە پێم ئەڵێ ژیان گەلێ مەزنترە لەوەی
چەپلە لێدەی بێ مافی بوون بۆ وەی بە جوکما هەڵزناوە
ئەڵێ گەرچی سبەی کۆتا هەناسەت دەر ئەچێ لە گیان
لە پاش خۆت بۆیان دەبیتە ئێش و ئازاری نەبڕاوە
زەنگوڵەی خوێنی تکاوو پێستی شین و مۆری تۆ
ئۆفی ژانی سەرو سینەت کە ئاوا خوێنی تێ زاوە
سپێدەی رۆژێکی نوێن و نووری گزنگی ئازادین
ستەمکاران دڵنیان دێ ، بۆیە هەموو شڵەژاوە
فرمێسکی سەد بەندی وەك تۆ کە دەتکێ بەسەر پێوەندا
لەگەڵ خوێنی شەهید سبەی دەستیان لە دەستی یەك ناوە
بە هەر دوولا لێرەو لەوێ کە جۆگە زۆر هەڵدەبەستن
دەبنە لافاو ، رادەماڵن ئەو رژێمەی روێنراوە
خۆ گەلێ جار رەشەبا کاتێ هەڵ دەکا ، ئاو هێمنە
کەشتی لە رۆخی دەریادا دابین بووە و دامەزراوە
گڕی (ئاگر پڕژێن)یش تا زۆر تر لە ناخا کڵپەی بێ
هێز زیاد دەکا ، هێرشی دێ بە بەرد بە ئاسنی تواوە
دڵۆپە دڵۆپی بارانیش کە یەك بە دووی یەکدا هاتن
روبارێ وا پێك دەهێنن کە لافاوی وا بە دواوە
بە یەك دەست هەڵدەکێشن زوو رەگ و ریشاڵی زۆرداری
جا ئەو سیاتە ئۆف و ناڵە و هاواریشیان سەر بڕاوە

❀ ❀ ❀

نازانم ئاخۆ لـــــه پـــــاش مـــەرگم بەسـەر هاتم دەبێ
وەك ڕووداوێ بوتـــرێ ؟ یـــا دەچێتـــه گێژی هەواوە
ئـــاخۆ بـــاسم لـــه نێو دێڕی پـەڕەی مێژودا چ بێ ؟
کرێ گرتـــــەم ؟ یـــا وام لـــەگەڵ شکێنەری بتی پواوە
خـۆ ئـــەوەنـــدەی خۆم بـــزانـــم دڵنیـــام توانام نی‌یە
گوێچکەی مل کەچی تەپ کەم، وەك ئەوەی دینی بەرداوە
خۆ ئەگەر لـەم شۆڕشـــەم دا هیـــوام مـــافێ نـەبووبێ
دەستـــی میللەتی لێ گیر بێ ، بۆ خۆم لەم گێژاوە داوە ؟!
ژیـــانی پــــڕ ڕێـــزم ئـــەوێ ، بێ کۆت و زنجیری پێ
بـێ تۆقـــاندن . وەك ئـەو ژینەی ئیسلام فەرمانی پێداوە
دەمـــاری لـــەش جۆگە خوێنی ئـــازادیخـــوازانـەیـە
گـــەر بشکلێم عێزەتی نەفسم هـــەڵ ئـەگـــرم کـە ڕواوە

❁ ❁ ❁

بـــابـــه گیـــان سبـەینێ کاتێ سپێدە تیشکی ڕۆژ دێنێ
ئـــاشکـــرانه دەخـــاتە ڕوو کـــردەوەی بـــەدی شاراوە
لـەگەڵ ئـــەو دەنگە زوڵاڵەی هەتیـــوی سەموون فرۆشا
کـــه لێك دەدەن لـــەو دەرگـــایەی بـــەڕوویانـا داخراوە
لـــەو کـاتەی ئەو وەك عادەتی دێ لە دەرگای ماڵێ ئەدا
سبەینێ زوو وەردیـــانێك لەبـەر دەرگای من وەستاوە
فەرمووی سێدارەم لێ ئەکاو ، هەروا لەدوای ساتێکی کەم
لـــەگـــەڵ نـــان خـــواردنی ئێوە ملـــم بـــە پەتدا کراوە
لە پێش تەواو بوونی ئێوە ڕۆحی من بە خوای خۆی ئەگا
ئیـــتر هـــەر لاشـــەی مردوومـە کـه بە دارا هەڵواسراوە

❁ ❁ ❁

بـابـه گيـــان با ويردی پرسەت تابلۆی ئاگاداری بێ
كـه پـەتـی ئـەم سێـدارانـه لـەم ولاتـه نەڕێسراوه
لـــه جێيەك ڕێســراوه ئەڵێن (خاوەن شارستانی)یه!!
يــان ئـــەڵێن گوايـــه ئاوايـــه . ئـــاوا بۆ ئێره هێنراوه
به يارمەتی ئاڵقه لـــه گوێ و بـــەكرێ گيراوانـــی ناوخۆ
بۆ ئـــەم ولاته زامـــــارەم بـــه تايبـــــەتی نێـــرراوه
بـــابـــه گيـــان حـەز ناكەم ئيتر شەوو ڕۆژت پشێوی بێ
خەفـەت گـرتوو . كراس ڕەش ، وەكو له لای خەڵك باوه
نـــا بـــابه گيـــان چـــاك بزانـــه كوڕی له سێداره دراو
ئەوەنـده عـەشقی خـــوا بـوو بوو تا له ڕێيا سەری ناوه
تۆ بـيرت دێ كـــه منداڵ بووم چەندت سرود فێر دەكردم
دەربارەی خۆشەويستی خواو خاكو ئەم خەڵكه چەوساوه

❀ ❀ ❀

توخـوا بـــابه هـــەر كـاتێ ديـت دايكم فرمێسك ئەڕێژێ
بۆ ئـەو كـــوڕه شەهيـــدەی وا لـه تافی لاوی سەری ناوه
كـــه بينيـــت وا ئـــاهی ژان و پرمەی گريـــانی به كوڵی
لــەبــــەر دراوسێ كــپ دەكاو ، ئەمەش ژانێكی دی داوه
توخوا بـــابـــه لـــەجيـــاتی من داوای لێ بووردنی لێ كه
هەردووك ، گـــەردنـــم ئـــازا كـــەن لەو هەڵانەم كه ڕويداوه
قسەی نـــەرم و نيـــانی ئەو ، وا له گوێمدا زرينگەی دێ
جـــارێ به سۆز ، جـــارێ گلەيی ، يـــا به توڕەيی سزاوه

کو.ی خۆم کــوڕی شیرینــم تــوخــوا بەسە توانام نەما
دڵم خۆش کەو سەرپێچی بەس ، وەکو خۆت بەڵێنت داوە
بــا بگــەڕێم کچێکی ژیــری خــۆت ئــاسا بهێنم بۆت
یــا خــۆت بیڵێ ، ئەو ئــاواتەم بهێنــە دی بێ ئــاژاوە
هیــواو ئــاواتی ئـەو وا بوو ، بــەڵێ بەڵێنیشم دابــوو
بەڵام خەبــاتی خواویستی خۆشترە لــە ژیــانی بڕاوە
نــازانــم ئــاخۆ لــە مەو دوا هیواو ئاواتی چ دەبێ ؟
مــەگــەر هەر خوا ئارامی خۆی ببەخشێ پێی هەتا ماوە

❁ ❁ ❁

بـابــە گیـان ئەمە بوو ویستم وەکو راسپاردە بینووسم
ئــەمــانــەشن لــە ناخمدا ، لــــە فیکرمـدا ، گیر دراوە
بەڵام بــابــە رونـــاکی دێ ، گەر خوا حەز بکا دەیبینی
هــەرچـــی یاسای کوفرە ئەوا لە ژێر پێی گەل شێلراوە
جــا ئەوی هــاو وڵاتیم بوو ، جـارێ دێ بێمەوە یادی
خـۆ ئـەگـەر یەکیـش نەناسین ، هەموو لای خوا ناسراوە
هیــوام ئاسودەیی گــەلــە ، لــە سـایەی شەریعەتێکا
بــە فەرمانی خوا دێتە دی و نەخشەی لای ئەو داڕێژراوە

کێ .. کەی .. لە کوێ ..؟!

١٩٨١/٨/٢٢ .....

کێ کـەی لـە کـوێ بیستی ژیانی تاڵی کورد
کێ کەی لە کوێ فرمێسکی رشت بۆ حاڵی کورد
کێ کەی لـە کوێ دڵ و دەرونـی داخورپـا
بۆ نوورەی کـپ کـراوو نـاڵە ناڵی کورد
کێ کەی لە کوێ هەست و هۆشێکی هاتە بەر
بۆ لافـاوی خـوێنـی رژاوی ئـاڵی کورد
کێ کـەی لـە کوێ بـاوەشی سۆزی کردەوە
بۆ هـانـا و زریکـەو ژانـی منـاڵی کورد
کێ کەی لە کوێ ژێری جولا و سوودی هـەبێ
بۆ کوردستـانـی بێ نەخشە ی زوخاڵی کورد
کێ کەی لە کوێ (مەی) بـابە گوڕگوڕ بنۆشێ[1]
ئـەڵێ بـژی رەش و رووت و رەجـاڵی کورد
ئەوی بۆ پـارە سـەر یەك نـان بلێسێ پێ
بۆ خەریـك بـێ بـە ئـازادی مەحالی کورد ؟
مـادام ڤیتـۆ سنـووری ولات دادەنـێ[2]
هـەروا دەشێوێ مێژوی کـۆنە سـاڵی کورد

---

[1] مەی بابە گوڕگوڕ : مەبەست لە نەوتی شاری کەرکوکە .

[2] ڤیتۆ : حق النقض : مافی بەرهەڵست کردن : ئەو مافەیە کە ئەمریکا و روسیا و چین فەرەنسا و بەریتانیا هەیانە لە رێکخراوی نەتەوە یەکگرتووەکان ، کە دەتوانرێت سەدان کێشەی وەك کێشەی کوردی پێ بێ دەنگ بکرێت .

ڕەوشتی پاکی ئەم ئیسلامەیە چارە
بۆ دڵسۆزو ئازادیخوا وعەودالّی کورد

کاتێ دەڕوێ لەگەڵ خوێنا لە کوردستان
(الله اکبر) بە دەنگی زوڵاڵی کورد

لە جێی گوڵبێنەی[3] سەربازی وونی کوردا[4]
سەری ڤیتۆ کڕنوش دەبەن بۆ زاڵی کورد

---

(٣) گوڵبێنە : چەپکە گوڵ .

(٤) سەربازی وون : سەربازی نەناسراو : مەزاری ئەو سەربازە نەناسراوانەیە کە لە کاتی جەنگدا کوژراون و تەرمەکانیان دەست خاوەنیان نەکەوتوونەتەوە .

بۆ دەرون بەزیوەکان

١٩٨٢/١٢/٣ ....

لــە چەرخی پڕ لــە گێژاوی ستەمکاری و رق و کینە
لـەم شـەوی تـاری تـاوانەی گرتـوویە رووی ئەم زەمینە
لە ژێر سایەی رژێمی بەد دەنەخشێ مەرقەدی مردوو
کەچی دەجنرێو بێ گۆڕیش دەبێ دڵسۆزی ئەم دینە
لە ژێر باڵی رەشی کوفرا کە دەکشێ بەسەر مزگەوتا
لــە گشــت ماڵێ دەبینــرێ پرســەیــە گریـانە شینە
دەشێ لە سووچی مزگەوتی (ضرار)ا خۆت کڕو کپ کەیت[1]
مۆم و بــوغـرد و داری عــود بسوتێنــی بۆ ئەم ژینە
تۆ لە خۆشەویستی خوادا دووسێ فرمێسك دەڕێژی
بەڵام فرمێسكوخوێن هەردووك نرخی رووی خودا بینینە
تۆ (اياك نستعين)ت بۆ پلــە و پــایــەی دنیــایـە
بەڵام (اياك نعبد)ش بۆ بــەرگــــە کفنــی خوێنینە
ریش و تەسبیــح و نزای هەزارانـــی وەکــو تۆیـە
بۆ بەردەوام بوونــی طاغووت تەلە ، دڕکە زی پەرژینە

---

[1] مزگـەوتی ضـرار : مزگـەوتێ بـوو کـە دوورووەکـان لـە مەدینـە درووسـتیان کـرد بـۆ چاوبەست کردن لە موسوڵمانان . تا وای نیشان دەن کە زۆر خواپەرستن ! بەڵام خوای گەورە پیلانەکانیانی ئاشکرا کرد و پێغەمبەریش (صلی‌الله علیه وسلم) روخاندی .

گوایه ئەمڕۆ کە نەما هیچ بستە خاکێکـــی ئیسلامی
ڕێگەی ڕزگـــاری و ئازادی هەوڵە یان دەروون بەزینە
ئائەمەی وا تۆش براکەم بە سەبری مەککەی تێ دەگەیت
دڵنیـــا بـە خۆ کوشتنە چونکە تۆ (ذل) ئەکەی پینە
سبەی یا دووی کاتێ سەربازانــی کوفر هێرش دێنن
دەبینی میحرابی ڕوخاو وەك قورئان بە خوێن ڕەنگینە
قورئــانی پیرۆز و میحـراب چۆن وایان لێ بەسەر نایە
کـە پاسەوانی هەردووکیان شاڵ و شمشێری دارینە
مــادام شەوورۆژی ژیــان بۆ هەردوولا وەکو یـەکـــن
هۆی جیــاوازیش تـەنهـــا (فضل الله المجاهدین)ە
دەســـا خوایە بە تەنهاش بم پەیمانم نوێ دەکەمەوە
تۆش شەهیدیم بە نسیب کە لەسەر ئەم دینە شیرینە

تاك و بێ چەك

پاوە / ئێران - ١٩٨٤

هاندانێکی ئیسلامی‌یەکان بوو بـۆ هاتنـە مـەیدانی جیـهاد و کۆتـایی هێنان بە دوودڵی و رارایـی .. لـەم سـالانەدا هاتنـە مـەیدانی جیـهادی چەکداری یان نەهاتن و خـۆ مـت کـردن بابـەتی موناقەشـەی هـەموو کۆڕێکی ئیسلامی بوو !.

له شارا بی یا لـه سەحرا و کێوی چۆڵ
تاکو (تـاك)ی دەبێ خەم بگریتە کۆڵ
ئەو کاتە رۆی کە لە جێورێی خۆت دەبووی
رووت دەنایە شاخی عاسی و دەشت و دۆڵ
چونکە ئەمڕۆ ئەشکەوت و ڕێ یـاساغن
بە ڕووی تۆدا ئەگەرچی کوردیو کلۆڵ
چونکـە ئـەمڕۆ ڕۆژی حیزب حیزبێنـە
موسوڵمـانیـش لاڕێ کەوتـووە بێ ڕۆڵ
ئەوی ئـەمڕۆ بێ چـەك و پـارت و کۆڕە
نـەوەك هەر جاشە .. کورد نی‌یە و زۆڵ
تۆش کە هێشتا قۆناغی مەککـە دەبڕی
با پیشەت بێ بە خوێن تەڕ کردن مژۆڵ

سەرەنجامی متی تۆ و بتی دوژمن
ئەم ئیسلامە کەوتووە وەك شێری کوڵ
لە بێ تۆیی سەفاراتی ولاتان
لەبەر دەرگای هەڵدەتوتن کورد کزۆڵ
لە بێ تۆیی پێشمەرگە بۆتە جەردە
لە بێ تۆیی مۆنج ئەدا بیری کرمۆڵ
ئاخ بۆ ئەو رۆژەی موسوڵمانانی کورد
دێنە مەیدان وەکو ئەفغان توند و تۆڵ
خۆزگە دەمام و دەمدی چەکی دەستیان
تەنگ هەڵدەچنێ بە بیری پەڕیدەو زۆڵ
جا شەرعی خوای وەك یاسا دێنایە پێش
جاهیلێتیشی دەرمان دەیکردە خۆڵ

سروودی سەربازگە

١٩٩١/٥/٢١ ....

سروودی دەست پێ کردنی مەشقی سبەینانی سەربازگەی صلاح الدین بوو کە پاشان بووە سروودی فێرگەی سەربازی و خولە سەربازییەکانی دوایی ؛

ڕێگەی جیهاد ئەگرین هەموو
هەرگیز لێی لانادەین بە موو

❀ ❀ ❀

دژی کوفرین بە هۆش و هەست
دژین بە دڵ ، بەدەم ، بە دەست

❀ ❀ ❀

خواوویستی ڕێی ڕزگارییە
ئیسلام مایەی بەختیارییە

❀ ❀ ❀

پەیمان ئەدەین مان و نەمان
تەرخان ئەکەین بۆ و دینەمان

ئەمەش هوتافەکانی کاتی مەشق کردن بوو :

ئێمە نەوەی صلاح الدینین قوربانی ڕێبازی دینین
ئێمە نەوەی صلاح الدینین تۆڵەی دینی خوا دەستێنین
تۆڵەی دین و تۆڵەی ئابروو تۆڵەی شار و لادێ هەموو
پەیمان بێ بۆ خوا تا مردن لە جیهاد دا بین بێ سڵ کردن
ئێمە پێشمەرگەی ئیسلامین دوژمنی سەرسەختی صەددامین
تەنها پێشمەرگەی ئیسلام
ئاوها بە هەیبەت و سامە

❁ ❁ ❁

تۆڵەی هەڵەبجە و خورماڵ
توند تر دەبێ ساڵ بە ساڵ
هەڵەدن و سەرگەڵوو
لە تۆڵەیان داین هەموو
تۆڵەی هەموو بادینان
دەستێنین لە بێ دینان
ڕاپەڕن ئەمڕۆ هەڵە
ئیسلام ڕێبازی گەلە

هێزێکی مۆمیا کراو

تاران ١٩٨٤

کام هێزەی زۆر تۆقێنەر بوو
لەسەر زەمین
یان وەك ئەتۆم ترسێنەر بوو
درابووشە
دەست خوێنرێژی وەك ستالین
بڕوات نەبوو لە شەصتەکان [١]
کاریگەر بی
وەك یەك پیتی
ووشەی (اخوان المسلمین) ! ..
کەچی ئەمڕۆ
هوتافی (الجهاد) ەکەش
وا بۆتە ماددەی پێکەنین ! ..
چونکە (جیهاز)ە شێرەکەی ئیمام بەننا [٢]
هەر لە پاش خۆی
مۆمیا کراو
دان و نینۆکی هەڵوەرین !..

---

[١] ساڵانی ١٩٦٠ ـ ١٩٧٠ ز

[٢] ئیمام بەننای رەحمەتی دەزگایەکی بە ناوی (الجهاز السری) . یان (النظام الخاص) ەوە . درووست کردبوو کە مەشقێکی گرنگی سەربازیان پێ کرا بوو . بۆ تروزر کردنی تاوانباران . خۆی بە جیهازی (شێر)ی ناو دەبردن .

فرمێسك

تاران ٦/١٩٨٤

کاتێ قورئان ئەسوتێنن وەکو (ئەتك) ێ
لە تۆڵەیدا
ئەوی کە زۆر لەخواترسە
دوو دڵۆپ فرمێسکی ئەتکێ ! ..
بەڵام بە درێژی مێژوی دین
هەموو فرمێسکێکی خوێنین
یا هەنیسك و لووشکە کردن
دەبوون بە ژان
دەبوون بە قین ! ..
ئەی ئەمڕۆ بۆ
لە ترسی ئازار و مردن
نابنە وورەی ئیسلامبولی[1]
نابنە گیانی تۆڵە سەندن ! ..

---

[1] خالد ئیسلامبولی : ئەو ئەفسەرە قارەمانەی کۆمەڵی جیهادی میسری بوو کە (انوەر سادات)ی سەر کۆماری میسری کوشت ..

گیانی تۆڵە

سلێمانی ٢٠/٧/١٩٨٤

به بۆنەی شەهید بوونی مامۆستا مەلا عومـەری تیمارەوەیـە کـە لـە لایـەن پێشـمەرگەی ئـازادیخوازی یـەکێك لـە لایەنـە سیاسـی‌یەکانی کوردستانەوە ترۆر کرا !..

چەندین ساڵە
بیری رزیووی (لات) دەجوون[1]
دەمە داسی شکاو دەسوون
دەتانەوێ
خوێنی داعی و مەلا و موفتی
لە چەکوشی مارکس هەڵبسوون !..
دەتانەوێ
منارە و گەردنی بەرزی
مەلا عەمامە پاکەکان دروێنە کەن !..
لە کوێ خواوویستێ وتی (لا)
وەك تەتەر روو لەو شوێنە کەن !..
بەڵام موسوڵمانی ئەمڕۆ

[1] لات : بتێکی گەورەی قورەیش بوو .

دڵنیان لە دوو خاڵی خۆ
خوێنی ئاڵی پێغەمبەران
سووتی ڕێیە
کاردانەوەی خوێنی هەر (مەلا عومەر) ێ
وەکو شەهیدێکی میحراب
تا فەتحی مەککەیەکی تر
وەك تۆڵە چاویان هەر لێیـە

کرنووشی ناسایی خواوویست

زیندانی توربەت پاکستان ١٧ ١١ ١٩٨٤

نامەیەکی سۆزو هەستی بەرپرسانەی کراوەیەو بۆ ئەو لاوە خواوویستانەی کوردستان ووتراوە کە هێشتا لە ئیسلامەتی‌یەکەیاندا سەرەتا بوون‌و من بە ناچاری بە جێم هێشتن !

.... (١) ....

هۆ گوڵە گەنمە کاڵەکان
قەت مەپرسن
بۆ تاغووتە خوێن تاڵەکان
لە بوون و چەمانەوەتان
وا ئەترسن ؟!
چونکە ئێوە
کە پشکوتن
نیشانەی دادی خواوویستی و
هیوای کۆنی رەش و رووتن ..
کە دێشنە بەر
لە دایک بوونی عومەر و
رمانی عەرشی تاغوتن ..
چونکە ئێوەی تێگەیشتوو

ئێوەی گوڵی پێگەیشتوو
لەو کاتانەی
دوژمن بە زۆر
گەردنتان پێ ئەچەمێنێ
وەکو خۆرن
کە ناسایی چەمایەوە
هەرچی بوونی غەیری خۆیە
لە ساتێکا ئەسوتێنێ !..

.... (٢) ....

هۆ گوڵە گەنمە کاڵەکان
دەزانن بۆ
وا تاغوتە خوێن تاڵەکان
دەترسن لە مانەوەتان
لە زیندانیش
سڵن لە چەمانەوەتان ؟!
چون ئەوان خەڵك رادێنن
لەبەردەمی ستەمکاران
سەریان شۆڕ کەن ..
کڕنووش بەرن
تف لە خۆر کەن ..
(ئەبوو) ی خۆیان بسەلمێنن !!
بەڵام خوادویست

کە پەروەردەی ئیسلامی‌یە
لەدایك بوون
لە ناو نەچوون
هاتنە مەیدانی ...
حەتمی‌یـە
لەبەردەمی هەر دوژمنێ
گەر بچەمێ
وەکو (سەیید)
لوغمی ریشەکێشی ئەو و
تۆوی لەدایك بوونی نوێی
خواوویستی تر
ژێر خاك ئەنێ !..

.... (٣) ....

هۆ گوڵە گەنمە کاڵەکان
گەرچی ئێوە
ئاشتی‌خواز و دەروون پاکن ..
گەرچی هێشتا
چەند کەسێکی تەرە و تاکن ..
بەڵام لە فەرهەنگی کوفرا
هەر هەمووتان
خەڵەفاو و
کۆنەپەرستی زگماکن !..

(مـطرف)ى قژ بژ و
دژ مرۆڤ و ترسناكن !..
دەزانن بۆ ؟
چونكە ئێوە
لە كوێرە كانی مێژوا[٢]
بە دادی دین و ژێرەوە
تەقیونەوە ..
لە ریش سپێتی زەمانەدا
بە غیرەتی (موغیرە) ەوە[٢]
هاتوونەوە ..

....(٤) ....

هۆ گوڵە گەنمە كاڵەكان
گەرچی خوا زۆر دلۆڤانە
زۆر بەخشندەو
بە بەزەیی و میهرەبانە
گەرچە هێندە دادپەروەرە
مافی بزنێكی بێ قۆچ
لە هەزار قۆچدار دەسێنێ ..

---

[٢] ئەو كانیانەن كە لە بەهاراندا دەتەقنەوە .

[٢] موغیرەی كوڕی شوعبە ـ خوا لێی رازی بێت ـ یەكێك بوو لە یاوەرانی پێغەمبەر ـ صلی‌الله علیه وسلم ـ كە بە شمشێرەكەیەوە چووە لای كیسرای فارس و ووتی ئێمە بۆیە هاتووین تا خەڵكی لە بەندەپەرستی رزگار كەین و بیخەینە سەر رێی یەكخواپەرستی ...

بەڵام .. بەخیل و زەلیل و
ترسنۆکان دەبوغزێنێ ..
بۆیە لە رۆژی دواییشا
موستەزعەف و موستەکبیران
لە یەك جێگەی جەهەننەما
دەسوتێنێ !..

.... (٥) ....

هۆ گوڵە گەنمە کاڵەکان
نابێ ئێوە چاوەڕێ بن
هەر بەوەی بوونە سەد کەسێ
بۆ ئەم و ئەو
بێ ئەوەی هەڵێ بڕەخسێ
کەواسووری پێش لەشکری
تولە رێ بن !!
چونکە ئێوە
ئێستا جۆگای جودا و دوورن
دوژمنانیش
لەسەر قەلاچۆتان سوورن
بۆیە دەبێ
سڵ و سرکانە خۆ زۆر کەن
خۆتان جۆر کەن
دڵنیاش بن
کە هەتا دنیا دنیایە
سیستمی دادی ئەم دینە
لە شیرك و کوفرەوە نایە ..

....(٦) ....

هۆ گوڵە گەنمە کاڵەکان
نووسیبووتان
کە زۆر دەمێکە چاوەڕێن
بنووسم سرود و شیعری
باروت و خوێن !..
تا ناسنامەتان دەرکەوێ
کە سەر بە کێن و روو لە کوێن ؟
بەڵام هۆ ئازیزانی من
بەڕێز و دڵسۆزانی من
شیعرەکانی (کەعب) و (حەسسان)
کاتێ قورەیشیان دەترسان
کە لە دووی شمشێری بەدر و
سوپای یەمامە دەوەسان !..
دەبا لەگەڵ شیعر و سروود
وێرد و درووود
ئەمجارەیان
لە شار و دێ
لە نێو کۆڵان و شەقام و لاچەپە رێ
لە هەر لادێ
مەترسی دوژمنی لێ دێ
لەو جێیانەی
پڕ کەند و کۆسپ و بەندەنن
لەو رێیانەی

کەمینی دوژمن دەیتەنن
لەو رووبەروو بوونەوانەی
خواوویستی کورد
وەك ئەسحابە
بە رووی مەرگا پێ ئەکەنن
لەو شوێنانەی
زات و وورەی پواو دەشکێن
کاتێ وەکو ئەفغانستان
شەپۆلی پێك دا ئەدا خوێن
ئا لەو کاتە
کە هێز و دادی خواوویستی
پێکەوە دێن
دڵنیا بن .. بەس لەو کاتە
لە هەموو لایەك دەناسرێن
کە ئێوەی خاوەن ئەو هێزە
چین و کێن و لە کوێوە دێن !..
بەڵام بێ بوونی ئەو هێزە
نەوەك شیعر
نەوەك شاعیر
کام داعیەی زۆر بەرێزە
دەبینی سەری زۆر بەرزە
وەکو سەری ئیمام حوسەین
بەڵام لەسەر نووکی نێزە !!

هیوای پیاوی بێ چەك

جاجی : ئەفغانستان ٧ ١٩٨٨

هێزی کوفر
با سەر ببڕن
با سك بدڕن
با بکوژن
با خوێن بڕژن
ئابڕوو بتکێ
با قورئان بخەنە ژێر پێ
با هەموو مزگەوت بڕوخێن
با میحراب پڕ ببێ لە خوێن
با خواوویستی خاوەن ئەسەر
لە زیندانا
لە مزگەوت و سەرشەقام و
لە ناو کوچەو کۆڵانانا
بڕوا .. وون بێ ، بێ سەر و شوێن !!
چی بکەین ئێمە
کە ئەمە قەدەری خوایە ..
(الخیرُ فیما وقعً) و

ئێمەش هیچمان لەدەست نایە ..
ئێمەی بیر تیژ
دەبێ سوور بین لەسەر رامان
لەسەر ڕێ بین
هەتا لە پەرلەمانێکا
خاوەن جێ بین
لەوێ رەنجمان دەخەینە کار[١]
تا دژی ئەم تاوانانە
هەموو را دەین
بە (رەفزو شەجب و تەندید)ی ناو پەرلەمان [٢]
دەسەڵاتی کوفر رادەین ..

---

[١] وەك ئەو برا بەستەزمانانەی هیوایان بە پەرلەمانی میسر و ئوردن و ... هتد هەیە
[٢] وشە فشەڵە ناڕەزاییەکانی سیاسەتی ئەمڕۆ !!

هۆ هەڵەبجە

پاکستان ١٩٨٨/٤/٢٠

هەڵەبجە لە ڕوانگەی ئیسلامی‌یەکانی کوردستانەوە شارێکی سەرکردایەتی و بنکەیەکی ئیسلامی بەهێز بوو ، چونکە لە رووی ڕێکخستن (تەنزیم) و تەوجیهی‌یەوە زۆربەی جێگاکانی کوردستانی ئاراستە دەکرد . بۆیە هیواو ئاواتی گەورەی هەموو لایەکمان بوو بۆ بەرپا کردن و ڕاگەیاندنی جیهاد . بەڵام زۆر بەداخەوە تەنانەت لە دوای ئەو کارەساتە دڵتەزێنەش کە بەسەریدا هات کاتی جیهادی ــ لە لای ئارامگرەکانی مەککە ــ هەر نەهات و هەر نەهات !!

ئەم شیعرەش گلەیی‌یەکی برایانەیە و لەو برایانە دەکرێ ، نەک هەر شیوەن و لاوانەوەیەکی شاعیرانە ..

.... (١) ....

هۆ هەڵەبجەی کوفر بەزێن
شاری دلێر
شاری هیوای خەڵتانی خوێن
زۆر دەمێ بوو
هێزی کوفر دەیانزانی
مناڵانی کانی قوڵکە[١]

---

[١] کانی قوڵکە : گەڕەکێکە لە هەڵەبجە .

بزماری مینبەرێکی نوێن ..[٢]
زۆر دەمێ بوو دەیانزانی
راپەڕینت
شمشێرێکی بێ کالانە
بە دەست شێرزادەی بەوەفای
جیهادی صەلاحەدینت ...

.... (٢) ....

هۆ هەڵەبجەی کوفر تەزێن
شاری نەبەز
ئاواتی سی ملیۆن کوردی
موستەزعەفی بێ سەروشوێن ..
زۆر دەمێ بوو
هێزی کوفر دەیانزانی
نەڕەی تەکبیری جەژنەکان
هەورە گرمەن ..
سەدای جیهادی ئەفغان و
بروسکەیەکی حوتەینی ئەم سەردەمەن ..

---

[٢] دوای ئەوەی خاچ پەرستەکان ماوەی ٨٨ ساڵ قودسیان داگیر کرد . لە ٢٧ی رەجەبی ٥٨٣ ی کۆچی– ٢ ١٠ ١١٨٧ ز صلاح الدینی ئەییوبی ـ رحمه الله ـ دوای شەڕی حطین ئازادی کردەوە .. خاچ پەرستەکان کە چوونە ناو مزگەوتی ئەقصاوە لە قودس میحرابەکەیان روخاند و پیسایێشیان کرد بەسەر میحرابەکەیدا .
ئەوکاتە صلاح الدینی رەحمەتی لە حەڵەب بوو. فەرمانی کرد بە دارتاش و مینبەرێکیان وەك ئەوەی ئەقصا دروست کردەوە . ئەویش جێگا بە جێگای شەڕ لەگەڵ خۆی دەیبردە پێشەوە تا دوایبیست ساڵ لە جێگای مینبەرەکەی پێشوو دایاننایەوە !!.

....(٣)....

هۆ هەڵەبجەی بێ سەرو شوان
شاری شین و ئازار و ژان
شاری هەتیو
شاری هێزی خۆ نەناسیو[٣]
هێزی کوفر دەیانزانی
تۆ رابەری
تۆ منارەکەی ئەزهەری ..
زۆر دەمێ بوو
دەیانزانی ئەمڕۆکە تۆی
قەڵای سەختی خواوویستی کورد ..

....(٤)....

هۆ هەڵەبجە
شاری فەقێی عەوداڵی من
هۆ ژان و ناسۆری کورد و
هیوای زیندە بەچاڵی من
گەر دەمزانی پۆشاکیرەش
بۆ عەزاداری (جائز) ە
لە موسابەقەی قورئانا

---

[٣] هێزە ئیسلامییەکەی هەڵەبجە و (کوردستانیش) چونکە چاوەڕێی برا گەورە عەرەبەکانی دەکرد هەر بە هەتیووی مایەوە !!

لە هەموو مزگەوتەکانا
بۆ منالّ و گەنج و پیری کوردەواری
کوتالّی رەشم دەهێنا
لەگەلّ سورەتی تەوبە دا
بۆم دەکردن بە (جائزە ! ..)

.... (٥) ....

هۆ هەڵەبجە
هۆ سەروەت و سامانی من
گڕی بەر بوو لە گیانی من
گەر دەمزانی
پۆشاکی رەش
لە تەعلیماتی دینیتا
لە پرسەو ماتەمینیتا
دەشێ ئێمە بیکەینە بەر
تەنها هەر ئەوم ئەپۆشی !..
گەر دەمزانی
غەیری چەك سوودێکی دەبێ
دوانزە سەعاتی هەر رۆژم
دادەنا بۆ سینەکوتان و سەرەخۆشی !..
ئێستاش دەگریم
بەڵێ دەگریم
وەکو کوردیش

هەر دەگێڕم گەرمە شینێ
بۆ پەیکەری هیوای مردوو !!
بۆ ئەو کۆرپەی
بە دانانی کۆڵی قورسی جیهادەکەت
لە بارت چوو !!..[٤]

.... (٦) ....

هۆ هەڵەبجە
هۆ هێمای ئازایەتی مە
شاری رابەرایەتی مە
بیرتە لە نێو ژان و خەما
سۆز و غیرەتت دەجولا
بۆ ژانی زەینەب غەزالی [٥]
بۆ ترۆری خوشکە بەنان[٦]
بۆ خوشکی زیندانی حەما
بۆ خوشکی دووری هاودینان

---

[٤] ئافرەت بە هەڵگرتنی کۆڵی قورس منداڵی لەبار دەچێت : بەڵام ئەم بە دانانی کۆڵی قورسی جیهاد.

[٥] زەینەب غەزالی : ئافرەتێکی موسوڵمانی خۆگری نێو زیندانەکانی جمال عبد الناصر بوو لە میسر . لە سەرکردایەتی إخوان المسلمین بوو .

[٦] بنان : کچی علی الطنطاوی و خێزانی عصام العطار بوو لە ئەڵمانیا لە شاری ئاخن لە ساڵی 1981دا لە لایەن بەکرێگیراوانی بەعسی سووریەوە ترۆر کرا .

کەچی لە بەدبەختی خۆمان
بۆ هەزار خوشکی (سەبایا) ی
ئەنفالی کورد
لە قەرەداخ ، لە سەرگەڵو ، لە بادینان
لەو غیرەتە
هیچت نەما !!..[٧]

.... (٧) ....

هۆ هەڵەبجە
هۆ دێرینە ئاواتی قووچ
خاکی بە پیتی تۆوی پووچ
بۆ رازی بووی
لە حەفتاکان
داسێکی کول قەدت ببڕێ ..[٨]

---

[٧] شاری حەمای سوریا ، لە ساڵی ١٩٨٢ دا رژێمی سوریا وێرانی کرد . ئەو خوشکانەش لە ناو زیندانەکانی ئەو رژێمەوە ئەو نامەیان نووسی و لە دەرەوە بڵاوکرایەوە . نامەکەی ئەمان و کتێبەکەی زینب الغزالی کە ناوی (ایام من حیاتی) ە کرانە کوردی و بە نامە و شریت لە کوردستاندا بڵاو کرانەوە .. دەیان خوشك و برای ئیخوانی خۆشمان کچەکانیان ناو دەنا (بەنان) .. بەڵام بەداخەوە کەس بۆئەو هەموو خوشکە داوێن پاکانەی کورد کە کەوتنە بەر شاڵاوی هێرشە ستەمکارەکانی صدامی درندە وەتەی لێوە نەهات کە لە ساڵی ١٩٨٨ دا کردنی . کە سێ هێرشی گەورە بوون هەموو کوردستانی گرتەوە .. ئەو ئافرەتە کوردانەی بە دیلی و زەلیلی برانە سەر سنووری سعودیە و لەوێ دەفەوتێنران !! ژمارەیان ٣٨هەزار ئافرەت بوون ! صدام ئەو سێ هێرشەی ناونا (انفال) تا حەڵاڵێتی شەڕەکە و دەسکەوتەکانی لە مێشکی عالەمیندا بچەسپێنێ !!.. وا دیارە توانیشی !!

دیسان هێشتت
لە هەشتاکان
بەرهەمێ نەوەی خواوویستی
قاچاخچی‌یەك
لە بەسرەوە
نەك بە نرخی کوڕی یەعقوب[٩]
بە هەرزانتریش بیکڕێ !!..

.... (٨) ....

هۆ هەڵەبجە
شاری هیواو ئاواتی مە
ڕەنجی خەسار
ئاڵۆزی کارەساتی مە
شاری تاساو
داهۆڵی تەنزیمی خەساو[١٠]
ئێمەی کلۆڵ

---

[٨] خاکی دڵی کورد بە پیتە بۆ ئیسلام . بەڵام بە داخەوە تۆوی (اخوانەکە) پوچەڵ بوو ! بۆیە حزبێکی ئیسلامی لێ شین نەبوو .. چونکە (اخوان المسلمین) ی عێراق لە ساڵی ١٩٧١ دا لەسەر داوای حزبی بەعسی حاکم تەنزیمی خۆیان لە سەرانسەری عێراقدا هەڵوەشاندەوە .. ئەو تەنزیمەی لە ساڵانی هەشتاکاندا بە هەزار دەردە سەری دروستمان کردەوە برا ئیخوانە عەرەبەکان گرتیانە خۆو خەساندیان !..

[٩] کوڕی یەعقوب : مەبەست لە (سیدنا یوسف)ە (سەلامی خوای لێ بێت) کە بە منداڵی لە میسر بە نرخێکی کەم فرۆشتیان ..

[١٠] داهۆڵ : ئەو پەیکەرە دارو پەڕۆیەیە کە لە باخ و بێستاندا دادەنرێت . تا باڵندە وا حاڵی بکرێت کە گوایە مرۆڤە . و لە راستیشدا هیچ نی‌یە ..

چاوەڕێ بووین تۆی (گورج و گۆڵ !)
لێرە و لەوێ
وەك پێشڕەوێ
زوو بێیتە دەست !
هەر هەموومان بگریتە خۆ
وورە و ووزەو باوەڕ و هەست !
بەسەر کاسەی سەر و خوێنا
پێشمان کەوی
بەرەو هیوا
بەرەو هێنانە دی مەبەست !!
بەڵام هەی داخی گرانم
لە جێی ئەوە
دەست و قاچی ئێمەشت بەست !!..[11]

.... (٩) ....

هۆ هەڵەبجە
هێمای هەڵمەت و خرۆشان
بۆچی دەتهێشت کورد فرۆشان
ئەوانەی وا
بە ناو خەبات و تێکۆشان
تۆوی کوفریان رادەهێشت

---

[11] چونکە هەر کاتێك ئێمە بکەوتینایەتە جم و جوڵێکی ئیسلامی دەیان ووت : پەلە مەکەن برایانی هەڵەبجە (شتێك) یان بەدەستەوەیە بیکەن !..

لەگەڵ (بە ناو دۆست) ی کەرا
بێن و تۆ بکەن بە نیشان
بۆ رق و قینی کیمیاوی
دوژمنی سەرسەختی پێشان

.... (١٠) ....

هۆ هەڵەبجە
بۆ رازی بووی
بیروهۆشی دۆستێکی دوور[١٢]
بە بۆچوونی لێڵ و ماندووی
نینۆکت کا ..؟!
بۆ رازی بووی
بە رای نامۆی ئەو دیوو سنوور
ترساوو گرینۆکت کا ..؟!
گوایە هێشتا هەر چاوەڕێی
لە تۆڵەی شاری روخاوا
لە تۆڵەی خوێنی رژاوا
زریکەی (بەننا) لەبەر کا ..؟![١٣]
دەتا دەمری
چاوەڕوانی بێ هیوا بە

---

[١٢] مەبەست لە برا ئیخوانی‌یە عەرەبە عێراقی‌یەکانە کە لە دەوڵەتانی خلیجەوە تەعلیماتیان دەنارد .

[١٣] مەبەست لە خۆ ئامادەکرنەکەی ئیمام (حسن البنا)یە کە بردنی‌یە شەڕی ئینگلیز لە میسر وجولەکە لە فەلەستین لە ساڵی ١٩٤٨ .

دوای چەندەها کۆنگرەی خۆی
بەیانێکت لەسەر دەرکا !!..
من دەزانم
نا ئومێدیشی و چاوەڕێی
بۆ خوێنی تۆ
بۆ مافی تۆ
بگۆڕێ راو بۆچوون و ڕێی ..؟!
نا زۆر هەڵەی
من دڵنیام دوای چەند ساڵێ
تۆش وەکو من
تێ دەگەی لێی ..
بەڵام شەرت بێ
ئەو هەڵوێستە نامۆیانەی
بە خوێنی خۆم و هاوبیرم
بگۆڕم پێی ...

تریاکی مارکسیزم

١٩٩١/١٢/١٨...

له گۆڕستانی مێژوا
(گۆرباتشۆف) م دی خەریکە
لە ریزی گۆڕی (یزم) ەکان[١]
بۆ (مارکس) و (مانیفێست)ی[٢]
خەریکە گۆڕ هەڵکەندنە !..
لەملاشەوە
هەرزە بیری ژێر دەستەکان
کورد و تامیل ، بەلوچ ، پەتان[٣]
کە ژینیان نیوە مردنە
بۆ ئالآی سووری چەکوش و داس
هەتا ئێستاش
پێشمەرگەن و
پەتی دەوڵەتی رماویان لە گەردنە !
لە لای گەلانی بێ وڵات

---

[١] وەك (سۆسیالیزم . داروینیزم . سکوڵەریزم ..هتد)

[٢] ئەو بەیانە هاوبەشەی مارکس و ئەنجلسە کە لە ساڵی ١٨٤٨ ز دا بڵاویان کردەوە و بۆتە چوارچێوەی تێڕوانینی مارکسێتی

[٣] تامیل : گەلێکی سریلانکی ژێر دەستەی نەتەوەی سەنهالی حاکمن .
بەلوچ : گەلێکی چەوساوەی دابەشکراوە بەسەر ئێران و پاکستان و ئەفغانستاندا .
هەروەها پەتان : ئەوانیش دابەشکراوی سەر سنووری ئەفغانستان و پاکستانن .

تازە جەژنی
لەدایك بوونی مارکس و
دژی مۆتەکەی بورژوا
کاتی شەوارە گرتنە !..
لەملاوەش .. کلکە مەلایەك
کەنوێنەری (اتحاد العلما)ی نارەسەنە
ئەویش بۆ شاباشەکەی خۆی
خەریکی قورئان خوێندنە !!
خەتیبێکیش
(بانگی حەق) بە گوێی دا دەدا و
دەڵێ ئای کۆرپەی بەختەوەر
خۆزگەم بە خۆت
بۆ جیهان دەبیە پێشەواو
بۆ کرێکارانیش رێبەر..
دە بە کوێری چاوی دوژمن
هەر گەشکە بگرە و پێ بکەنە..
سید قطبیش بەسەر سێدارەوە دەڵێ
بڕوانە بیری جاهیلی
نێو خەڵکی ئەم دوو دیمەنە..
دوای رمانی
(بەهەشت) ە پڕ ناسۆرەکەی مارکسیزم
تازە لای مە
باسی (وڵاتی بێ پارە)
بەڵگە نەویستە .. حەتمەنە !..
جا بڕوانە تریاکی مارکسیزم و
ئا ئەم ژێری خەساندنە !!..

بۆ هێزێکی لە دایك بوو

هەولێر / زۆزك ١٩٩١/٨

بۆ ئەو ئاواتەی نەمردم و دیم ، بوونی پێشمەرگەی ئیسلامی لە سەربازگەی صلاح الدینی خۆمان کە لە ١٩٩١/٥/٢٠ دا کردمانەوە ..

زۆر دەمێ بوو
چاوەڕێ بووم
لە ناسۆر و خەم و ژانا
لە غیرەت و ورەو ووزە و
خۆشەویستی تێکۆشانا
بە ڕێی خەباتی کوردانەی
شا مەحموود و
شێخی مەزنی پیرانا[١]
بە تەجروبەی
میللەتی کوردی بێ شوانا
بە کڵپەی گڕی باوەڕی موسوڵمانا
چاوەڕێ بووم
لەبەر تیشکی

[١] شێخ سەعیدی پیران و شێخ محمودی حەفیدی ڕەحمەتیان .

مەشخەڵی ڕێی
بیری سەییدی زیندانا
هێزێکی وا لەدایك بێ
بڵێین ئۆخەی
ئا ئەمە هێزی ئیسلامە
لە ڕووی دۆستانی دڵسۆزا
وا بە شەرمە و
لە ڕووی دوژمنا بە سامە

❁ ❁ ❁

هۆ هێزی گەنجی جیهادی
زایەڵەی کاروانی شادی
هێزی هیوا
گزنگی ڕۆژی ئازادی
تۆ شمشێرەکەی موغیرەی[٢]
دەنگی سوڵتانول عولەما و[٣]
قوتابی‌یەکی زیتەڵی
فیقهەکەی ئیبن و تەیمیەی

---

[٢] موغیرەی کوڕی شوعبە : یاوەر (صەحابە) یەکی پێغەمبەر بوو (صلی الله علیه وسلم) یەکێکە لەو چوار کەسەیە کە پێیان دەڵێن بلیمەتانی عەرەب (دهاة العرب) .
[٣] عیززی کوڕی عبد السلام : کە چاونەترسترین زانای شافعی بوو ، بە ڕووی حاکمی میسردا ڕاوەستا ..

چ مژده بووی
له عومری کەمی ئێمەدا له دایك بووی
هەزار شوکر
هەزار ئۆخەی
که ئێمه بووینه هێزی تۆ و
تۆش زادی هەوڵ و رەنجی مەی

❀ ❀ ❀

ده بەیعەت بێ تاکو تۆ هەی
دروشمی مه
دەنگی دلێری صدیقه
که له رۆژی سەختی (رده)[٤]
هەموو جیهان بیستی گرمەی :
(أیُنقَص الدینُ هذا وأنا حي ؟)

---

[٤] رۆژی پاشگەز بوونەوەی زۆربەی عەرەبەکان بوو له ئیسلام ـ دوای وەفاتی پێغەمبەری نازدار (صلیالله علیه وسلم)

فــــەرهـــەنگـــۆك

- أ -

ئاتاج	پێویستی ، پێداویستی : احتیاج
ئاژانس	هەواڵدەرانی رۆژنامە و رادیۆو..هتد : خەبەر گوزار
ئەسوێ	پەکی ئەکەوێ و لە کار ئەکەوێ
ئاگرپڕژێن	بورکان : ئاتەش فشان
ئالێنرا	بادرا لێی : تێوەی پێچرا
ئامێر	ئالەت : دەزگا
ئێشك	پاسەوانێتی : حراسەت

- ب -

برر	وون بوو ، گوم بوو
بشکلێم	بشکەوم
بوون	هاتنە جیهان : وجود
بێروون	ناوچەی ووشکانی و بێ ئاو
بەیت و باڵۆرە	ئەو گۆرانیانەی لۆتی و شایەر لە شایی‌دا ئەیانڵێ

- پ -

پوار	رزیو : گەندەڵ
پێڕ	دەستە : کۆمەڵ : تاقم
پەڕەوازە	پەرتەوازە : لێك دابڕاو
پەنجەرۆکە	پەنجەرەی بچکۆلە

- ت -

تاساو	سڕ : مت بوو : بێ جم وجوڵ
تاف	تافی لاوی : هەرەتی لاوی
تەعریب	سیاسەتی بە عەرەب کردن
تێشوو	زەخیرە : تفاقی سەفەر

- ج -

جودا	جیاواز ، جوێ
جووراو	ئەو خواردنەی لە دەمدا دانی پیدا نراوە
جینگلە ئەدەن	ئەتلینەوە : ئەمدیووەو دیو دەکەن پێی
جێگیر	دابین بوو : دامەزراو : چەسپاو

- ح -

حەشار داوە	شاردویێتی‌یەوە : پەنهانی کردووە

- خ -

خاچ پەرست	صەلیبی
خامە	پێ نووس ، قەڵەم ، خودکار
خورە	ئەو کرمەی نیو درەخت دەخوات وگەندەڵی دەکات

- د -

دابڕاین	لێك جیا بوینەوە ، هەر یەك کەوتینە لایەك
داخورپی	داچڵەکی : راچەنی : بلەرزی لە ترسا
دەسەوسان	ناتوانا
دیاردە	رواڵەت

- ڕ -

رابهێڵن	رابکێشن : بۆ شۆڕ بکەنەوە
رادەبورێ	دەڕوات : تێ دەپەڕێت
راسپاردە	ئەو قسەیەی دەوترێ بۆ ئەنجامدان
راوێژ	پرس کردن : راوەرگرتن : مشاوەرە
رۆخ	کەنار : قەراغ : لێوار
رەش و رووت	چەوساوە : موستەزعەف

- ز -

زامار	زامدار : بریندار : زەخمدار
زوخاڵ	سوتاوێك بووبێتە خەلوز : رەژوو
زەنگوڵ زەنگوڵ	دلۆپ دلۆپ : قەترە قەترە
زەنگی پشوو	زەنگی تەفریح : نێوانی دوو دەرس

- ژ -

ژوار	ژان ، ئازار : ئێش : ئەلەم
ژیلەمو	ئەو خولە مێشەی پشکوی تیدا ماوە

- س -

سارێژ	قەتماغە بەستن : چاك بوونەوەی برین
سپات	رەنگی خوڵە مێشی : رەصاصی
سپێدە	روناکی بەری بەیانی : شەفەق
سنوور	مەرز : حدود
سیخوڕ	مەزدور : جاسوس
سەپان	دروێنە گەر
سەرزاردکی	بە ئاشکرا : عەلەنی

- ش -

شارا	کومەڵە گەنم یا جوی دوراوو سەریەکتر نراو
شارستانی	پێشکەوتوویی : ئاوەدانی و زانستی : تمدن
شێخەڵ	دەوەنی گەورە
شێواز	جور : چەشن : ئوسلوب

- ع -

عەودالْ	ئامەزرۆ : شەیدا : ویلی دووی مەبەست

- ق -

قڕ	قڕان : نەمان : فەوتان
قۆناغ	ماوە : مەرحەلە

- ك -

کاوێژ ئاژەڵ خواردنەکەی کە دەیخوات جارێکی تر دەیهێنێتەوە دەمی وبۆ جوینەوەی

کپ مت : کڕ : بێ دەنگی

کودی کولەکە : کەدو

کرێ گرتە بەکرێ گیراو : مەزدور : عەمیل

کلێتە کڵاوێکی گوڵینکە داری کورد چنە ، لەسەرەتای شۆڕشی کوردستانی عێراقدا هێمای پێشمەرگە بوو

کۆیلە بەندە : بەردە : عەبد

کەرسەك تۆپەڵە گڵی یەکگرتوو

- گ -

گرگن کورتە باڵا : قزم

گزنگ سەرەتای دەرکەوتنی تیشکی خور

گۆڕەپان ساحە : مەیدان

گۆشەگیر دوورە پەرێز ، کەنار گیر ، منعزل

گەشە نەشونما : پێگەیشتن : نمو

گەمارۆ ئابلۆقە : چواردەور گرتن : محاصرە

- م -

مەرەز تیسکی نەرمی بزن کە رەنگی خورمایی‌یە

مەلۆ کۆمەڵێك گەنم یا جۆی دوراو

- ن -

ناژاکی ناشێوێ : تێك ناچێت

نزا پارانەوە : دوعا

نوزە دەنگی نزم کە بە دەم ژانەوە دەردەبڕێ

نێچیر راوکراو : الفریسە

- ه -

هۆکانی راگەیاندن	وەسائیلی تەبلیغ : وسائل الإعلام
هێما	نیشانە : رەمز
هەر بوو	ئەزەلی و ئەبەدی : سەرمەدی : هەر بووە هەر ئەبێ
هەرزە	جەحێل : گەنج : جوان : مراهق
هەڤاڵ	پلەیەکی حزبی‌یە بە مانای هاوڕێ
هەڵزناوە	خۆی پیدا هەڵڕۆسکاندووە خۆی پیدا هەڵواسیووە
هەون	ئەون
هەوێن	ئامیان ، مایە ، خومرە

- و -

وان	ئەوان
وەردیان	جەللاد ، دژخێم
وێرد	ورتوێژی تەسبیحات

- پێرست -

پێشەکیی چاپی دووەم	٤
شیعرەکانم بۆ کێ دەوێ....................	٥
شیعرەکانم	٧
بۆ چەوساوەکان	١٠
هەوێنی شیعرەکانم	١٢
مافی بوونی ئیسلام	١٤
کەو و کورد	١٦
وانەکانی مێژوو	١٨
موسەیلەمەی کورد	٢٢
کوردایەتی و درۆکردن	٢٤
نەورۆز	٢٧
هەستانی شەو (قیام اللیل)	٣٠
منی بەندە	٣١
بۆ خوشکێکی سەرپۆش بەسەر	٣٣
حسب النبی) پاڵەوان	٣٧
مروان حدید	٤٠
ئەی پێغەمبەر (صلی الله علیه و سلم)	٤٣
لەزیندانا	٥٤

شەهید	٥٧
سروودی نوێ بۆ نەوەی نوێ	٥٨
سەربازی نوێ	٥٩
موسڵمانین	٦٠
هەتاکەی	٦٢
هاوار بکەن	٦٤
باکۆ بین	٦٦
من کێم ؟	٦٨
خوایە بڕژە	٧٠
راپەڕین	٧٢
پەیمانی کوڕی شەهید	٧٣
براکەم	٧٥
شۆڕشی هەڵەبجە	٧٦
شەوی کورد	٧٨
کۆچی ئاوارەیی	٨٠
پەیمان	٨١
مەشخەڵ	٨٢
عومری لەدەست چوو	٨٣
مردن	٨٤

بۆ شەوی قەدر ٨٦
بۆ میستەر هودلی ٨٧
شۆڕشی کورد ٨٨
نامەیەك لە شەوی لەسێدارەدانا ٩٠
کێ .. کەی .. لەکوێ ؟! ٩٨
بۆ دەروون بەزیوەکان ١٠٠
تاك و بێ چەك ١٠٢
سروودی سەربازگە ١٠٤
هوتافەکانی مەشق کردن ١٠٥
هێزێکی مۆمیا کراو ١٠٦
فرمێسك ١٠٧
گیانی تۆڵە ١٠٨
کڕنوشی ناسایی ١١٠
هیوای پیاوی بێ چەك ١١٧
هۆ هەڵە بجە ١١٩
تریاکی مارکسیزم ١٢٩
بۆ هێزێکی لەدایك بوو ١٣١
فەرهەنگۆك ١٣٤
پێڕست ١٣٩

هۆ هێزی گەنجی جیهادی
زایەڵەی کاروانی شادی
هێزی میوا
گزنگی رۆژی ئازادی
تۆ شمشێرەکەی موغیرەی
دەنگی سولتانول عولەما و
فەتوایەکی زیتەڵی
[illegible]ەکەی ئیبن و تەیمیەی
[illegible] بووی
لە عومری کەمی ئێمەدا لە دایک بووی
هەزار شوکر
هەزار نۆخەی
کە ئێمە بووینە هێزی تۆ و
تۆش زادی هەوڵ و رەنجی مەی .